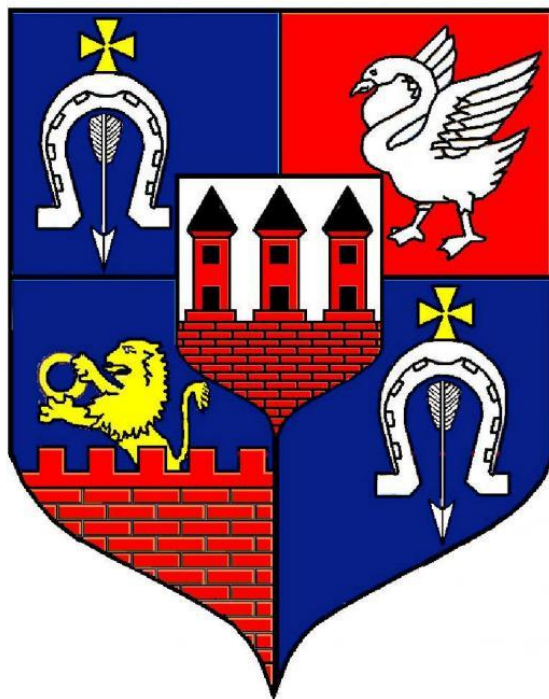

STRATEGIA ROZWOJU GMINY PRZASNYSZ NA LATA 2025-2035

Przasnysz 2025

Opracowane przez:

www.CentrumFunduszyUE.pl

Spis treści

Wstęp	5
1. Podstawowe informacje o Gminie Przasnysz	7
2. Wnioski z diagnozy	8
Wnioski z diagnozy w wymiarze społecznym	8
Wnioski z diagnozy w wymiarze gospodarczym	10
Wnioski z diagnozy w wymiarze przestrzennym	11
Wnioski z diagnozy w wymiarze klimatyczno-środowiskowym	12
3. Wizja i misja	14
4. Cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym, przestrzennym i klimatyczno-środowiskowym	15
5. Kierunki działań podejmowane do osiągnięcia celów strategicznych	19
6. Oczekiwane rezultaty planowanych działań oraz wskaźniki ich osiągnięcia	23
7. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej	31
System osadniczy	31
System przyrodniczy	32
System transportowy	32
Infrastruktura techniczna i społeczna	34
Obszary strategicznej interwencji	36
Model struktury funkcjonalno-przestrzennej	36
8. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej	37
Zasady ochrony środowiska i jego zasobów, w tym ochrony powietrza, przyrody i krajobrazu	37
Zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej ..	37

Kierunki zmian w strukturze zagospodarowania terenów, w tym określenia szczególnych potrzeb w zakresie nowej zabudowy mieszkaniowej.....	40
Szczególne potrzeby w zakresie nowej zabudowy mieszkaniowej.....	43
Zasady lokalizacji obiektów handlu wielkopowierzchniowego	43
Zasady lokalizacji kluczowych inwestycji celu publicznego	44
Kierunki rozwoju systemów komunikacji, infrastruktury technicznej i społecznej.....	44
Zasady lokalizacji urządzeń wytwarzających energię o mocy zainstalowanej przekraczającej 500kW	46
Zasady lokalizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko.....	46
Zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej.....	46
Zasady kształtowania zagospodarowania przestrzennego na obszarach zdegradowanych i obszarach rewitalizacji oraz obszarach wymagających przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji.....	47
Jednolite Części Wód	48
Zagrożenie powodziowe	50
9. Obszary strategicznej interwencji.....	51
10. System realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzania dokumentów	54
10.1 Podmioty odpowiedzialne za realizację Strategii.....	54
10.2 Monitoring oraz ewaluacja Strategii.....	54
10.3 Dokumenty wykonawcze	55
11. Ramy finansowe i źródła finansowania.....	61
Spis tabel	62
Spis map	62

Wstęp

Strategia Rozwoju Gminy Przasnysz na lata 2025-2035 stanowi podstawowy instrument długofalowego zarządzania Gminą. Strategia określa strategiczne kierunki rozwoju Gminy Przasnysz w perspektywie do 2035 r.

Strategia Rozwoju Gminy Przasnysz jest dokumentem nadrzędnym względem innych dokumentów planistyczno-strategicznych obowiązujących w Gminie Przasnysz, a także spójnym z dokumentami wyższego rzędu – Strategią rozwoju województwa mazowieckiego 2030+. Innowacyjne Mazowsze oraz Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego 2030.

Prace nad Strategią rozpoczęto na mocy uchwały nr LXVII/455/2024 Rady Gminy Przasnysz z dnia 26 kwietnia 2024 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia Strategii Rozwoju Gminy Przasnysz na lata 2024-2035 oraz określenia szczegółowego trybu i harmonogramu opracowania projektu strategii, w tym trybu konsultacji, zmienionej uchwałą nr VIII/52/2024 Rady Gminy Przasnysz z dnia 20 listopada 2024 r.

Strategia Rozwoju Gminy Przasnysz na lata 2025-2035 powstała w oparciu o ustawę z dnia 15 maja 2024 r. o zmianie ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2024 r. poz. 862), a także ustawę z dnia 7 lipca 2023 r. o zmianie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2023 r. poz. 1688). Ponadto podstawę prawną dla wspomnianego dokumentu stanowią następujące akty prawne:

- ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2024 r. poz. 1465, 1572, 1907, 1940),
- ustawa z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2025 r. poz. 198),
- ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2024 r. poz. 112, 1881, 1940).

Przygotowanie Strategii poprzedziło również opracowanie dokumentu Diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej, przestrzennej i klimatyczno-środowiskowej Gminy Przasnysz, której celem było przede wszystkim zidentyfikowanie najważniejszych uwarunkowań, problemów

i potencjałów Gminy oraz jej otoczenia w celu zaplanowania długofalowej polityki rozwoju.

Wnioski ze sporządzonej Diagnozy pozwoliły sformułować wizję, misję oraz określić cele i kierunki działań, co zostało wyznaczone w Strategii Rozwoju Gminy Przasnysz na lata 2025-2035.

Niniejsza Strategia jest wsparciem dla władz Gminy w strategicznym zarządzaniu jej zasobami oraz potencjałami, a także w reagowaniu na występujące problemy i bariery rozwojowe. Realizacja przyjętych założeń przyczyni się do wielokierunkowego rozwoju Gminy Przasnysz, czego efektem będzie wzrost jakości życia mieszkańców

1. Podstawowe informacje o Gminie Przasnysz

Gmina Przasnysz jest gminą wiejską zlokalizowaną w południowo-wschodniej części powiatu przasnyskiego, w województwie mazowieckim.

Gmina Przasnysz powstała 1 stycznia 1973 r. z połączenia 3 gromadzkich rad narodowych: Krępy, Dobrzankowa, Przasnysza. Po reorganizacji terenowych organów administracji państwowej w 1975 r. Gmina weszła w skład województwa ostrołęckiego, a po 1 stycznia 1999 r. znalazła się w granicach powiatu przasnyskiego w województwie mazowieckim.

Gmina Przasnysz jest swoistym „obwarzankiem” otaczających ze wszystkich stron obszar miasta Przasnysza. Graniczy również z gminami wiejskimi: Krasne, Płoniały Bramura, Czernice Borowe, Krzynowłoga Mała i Jednorzec.

Na mapie zaprezentowano położenie Gminy Przasnysz w powiecie przasnyskim.

Mapa 1 Lokalizacja Gminy Przasnysz na mapie powiatu

Źródło: opracowanie własne na podstawie: <http://www.kurpiankawielkimswiecie.pl/> (dostęp: 20.06.2024)

Zgodnie z danymi GUS, liczba mieszkańców Gminy Przasnysz na koniec 2024 r. wyniosła 6 807 osób.

2. Wnioski z diagnozy

Zgodnie z ustawą o zasadach prowadzenia polityki rozwoju z dnia 6 grudnia 2006 r., podmiot opracowujący projekt strategii rozwoju przygotowuje diagnozę sytuacji społecznej, gospodarczej, przestrzennej i klimatyczno-środowiskowej. W Strategii natomiast zawarte są wnioski z diagnozy.

Diagnoza miała na celu rozpoznanie najważniejszych cech, zasobów, potencjałów i problemów Gminy Przasnysz oraz jej otoczenia dla potrzeb planowania długofalowej polityki rozwoju. Diagnoza została zrealizowana w ujęciu dynamicznym (analizie poddano dane oraz informacje z lat 2018-2024) i porównawczym (w zestawieniu z powiatem przasnyskim, województwem mazowieckim i całą Polską) w kluczowych dla jej rozwoju obszarach.

Poniższe wyszczególnienie zawiera wnioski w wymiarze społecznym, gospodarczym, przestrzennym i klimatyczno-środowiskowym opracowane w oparciu o Diagnozę. Wnioski stanowią jedną z podstaw do sporządzenia celów strategicznych i kierunków działań zaplanowanych do realizacji w ramach niniejszej Strategii.

Wnioski z diagnozy w wymiarze społecznym

1. W latach 2018-2024 systematycznie zmniejszała się liczba mieszkańców Gminy Przasnysz, co należy uznać za niekorzystne zjawisko wymagające podjęcia działań w celu przyciągnięcia nowych mieszkańców, a jednocześnie zatrzymania w Gminie obecnych.
2. W 2024 r. w Gminie Przasnysz liczba osób w wieku poprodukcyjnym przeważa nad liczbą osób w wieku przedprodukcyjnym, co w połączeniu ze spadkiem liczby mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym wskazuje na pojawienie się w Gminie zjawiska starzenia się społeczeństwa.
3. W Gminie Przasnysz mamy do czynienia z niekorzystnymi trendami demograficznymi, takimi jak: ujemny przyrost naturalny od 2019 r., ujemne saldo migracji.
4. Na terenie Gminy Przasnysz nie funkcjonują placówki zapewniające opiekę nad dziećmi do lat 3.

5. W Gminie wychowanie przedszkolne realizowane jest w następujących oddziałach przedszkolnych: Oddział Przedszkolny w Bogatem, Oddział Przedszkolny w Dobrzankowie, Oddział Przedszkolny w Starej Krępie, Oddział Przedszkolny w Lesznie.
6. Na terenie Gminy funkcjonują 3 szkoły podstawowe: Szkoła Podstawowa im. Marszałka Józefa Piłsudskiego w Bogatem, Szkoła Podstawowa im. mjr Henryka Sucharskiego w Nowej Krępie, Szkoła Podstawowa im. Św. Stanisława Kostki w Lesznie.
7. Analiza wyników egzaminów ósmoklasisty uczniów uczących się na terenie Gminy Przasnysz wykazała, że w badanym okresie wyniki osiągnięte z języka polskiego prezentują się porównywalnie do średniej dla powiatu przasnyskiego, województwa mazowieckiego i całego kraju. Natomiast w odniesieniu do pozostałych badanych obszarów uczniowie Gminy Przasnysz osiągalni niższe wyniki niż porównywane jednostki. Średnie wyniki dla Gminy wahają się w przypadku każdego z przedmiotów, zatem nie można jednoznacznie stwierdzić poprawy ani pogorszenia poziomu zdawalności egzaminów ósmoklasisty.
8. Na terenie Gminy Przasnysz funkcjonuje Gminna Biblioteka Publiczna im. Józefa Narzymskiego w Bogatem z dwiema filiami: w Karwaczu i Dobrzankowie. Biblioteka posiada szeroką ofertę działań promujących czytelnictwo, obejmującą spotkania autorskie, warsztaty muzyczne, teatralne i wokalne, konkursy oraz koncerty. Organizowane są także zajęcia dla dzieci podczas wakacji i ferii oraz działania w przedszkolach i szkołach angażujące różne grupy wiekowe.
9. Obiekty sportowe w Gminie Przasnysz funkcjonują głównie w ramach szkół podstawowych z terenu Gminy. Szkoły dysponują dobrze wyposażonymi salami gimnastycznymi oraz siłowniami. Na obszarze szkół znajdują się boiska wielofunkcyjne, hale sportowe oraz boisko ORLIK, kort tenisowy.
10. Na obszarze Gminy nie funkcjonują punkty apteczne ani inne punkty ochrony zdrowia. Mieszkańcy Gminy w celu podjęcia leczenia muszą udać się do innych placówek zlokalizowanych w powiecie przasnyskim, głównie mieście Przasnysz.
11. Na moment opracowywania Diagnozy w Gminie Przasnysz swoją działalność prowadziło 21 organizacji pozarządowych.

12. W Gminie Przasnysz frekwencja wyborcza w wyborach samorządowych w 2024 r. była na poziomie niższym niż w powiecie i województwie.
13. Frekwencja w wyborach parlamentarnych w Gminie Przasnysz w 2023 r. była niższa niż w powiecie, województwie i kraju. Wskazuje to na niedostateczny stopień zaangażowania mieszkańców Gminy w sprawy związane z wyborem władz.
14. Na terenie Gminy Przasnysz funkcjonuje 10 jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych, w tym 5 włączonych do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego (OSP Bogate, OSP Leszno, OSP Mchowo, OSP Obręb, OSP Stara Krępa).
15. Największy udział w dochodach ogółem mają różnego rodzaju dotacje i inne środki wspierające działalność Gminy Przasnysz.
16. W latach 2018-2023 największe wydatki Gmina Przasnysz ponosiła z tytułu wydatków z działu rodzina, rolnictwo i łowiectwo oraz oświata i wychowanie.

Wnioski z diagnozy w wymiarze gospodarczym

1. Z końcem 2024 r. w Gminie Przasnysz odnotowano 550 zarejestrowanych podmiotów gospodarczych – ich liczba na przestrzeni badanych lat stale rosła. Największą część stanowią mikroprzedsiębiorstwa. W Gminie w 2024 r. zarejestrowanych było 9 małych przedsiębiorstw oraz 1 średnie przedsiębiorstwo.
2. W latach 2018-2024 największy udział w strukturze podmiotów gospodarczych Gminy Przasnysz miały podmioty należące do sekcji A, F oraz G, czyli podmiotów z zakresu rolnictwa, leśnictwa, łowiectwa i rybactwa, budownictwa oraz handlu hurtowego i detalicznego, naprawy pojazdów samochodowych i motocykli.
3. Na terenie Gminy Przasnysz funkcjonuje Przasnyska Strefa Gospodarcza zajmująca obszar wynoszący 309 ha. Cały teren Strefy jest objęty aktualnym planem zagospodarowania przestrzennego z przeznaczeniem pod działalność produkcyjną, handlową, usługi oraz działalność lotniczą.
4. W Gminie Przasnysz w latach 2022-2024 wśród osób pracujących przeważali mężczyźni.
5. W analizowanym okresie w Gminie Przasnysz zmalała liczba osób bezrobotnych.
6. Na koniec grudnia 2024 r. w Gminie Przasnysz 120 osób było zarejestrowanych jako długotrwale bezrobotne. Jest to ponad połowa ogólnej liczby osób bezrobotnych w Gminie, co należy zinterpretować jako negatywne zjawisko.

7. W badanym okresie wartość dochodów ogółem ulega wahaniom, lecz ich wartość wzrosła o 74,56% w porównaniu do 2018 r. Dochody majątkowe w latach 2018-2024 charakteryzowały się zmiennością głównie ze względu na kwoty uzyskanych dotacji i środków pozabudżetowych na zadania inwestycyjne. Należy podkreślić, że w latach 2018 – 2024 Gmina przysnysz uzyskała dotacje i środki na zadania inwestycyjne łącznie w wysokości 52 058 288,20 zł.
8. Wysokość wydatków Gminy w analizowanym okresie wzrosła.
9. W latach 2019-2022 oraz w roku 2024 Gmina Przysnysz osiągała dodatnie saldo budżetowe.

Wnioski z diagnozy w wymiarze przestrzennym

1. W Gminie Przysnysz obowiązują 24 miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego. Obejmują one całą powierzchnię Gminy.
2. Przez obszar Gminy Przysnysz przebiegają ważne szlaki komunikacyjne ze względu na ich znaczenie turystyczne: droga krajowa nr 57 stanowiąca połączenie aglomeracji warszawskiej z terenami mazurskimi oraz droga wojewódzka nr 617 łącząca Przysnysz z Ciechanowem. Gminę przecina również droga wojewódzka nr 544, prowadząca z Ostrołęki do miejscowości Brodnica. Sąsiedztwo miasta Przysnysz oraz korzystne połączenie z Warszawą stanowi niewątpliwy atut dla rozwoju Gminy Przysnysz.
3. Gmina Przysnysz dysponuje rozbudowaną, lecz zróżnicowaną pod względem technicznym siecią dróg gminnych. Pomimo systematycznych inwestycji wciąż występują liczne odcinki wymagające modernizacji – zarówno z powodu złego stanu technicznego, jak i rosnących potrzeb komunikacyjnych mieszkańców i lokalnej gospodarki. Istotnym problemem pozostaje także brak spójnej sieci komunikacyjnej, która zapewniałaby wszystkim sołectwom wygodne i bezpieczne połączenie z miastem Przysnysz. Dodatkowym wyzwaniem jest bezpieczeństwo uczestników ruchu drogowego.
4. Gmina Przysnysz w ramach zadań własnych prowadzi działalność w zakresie zbiorowego zaopatrzenia w wodę i odprowadzenia ścieków na swoim terenie. Gmina Przysnysz zarządza 4 ujęciami wód podziemnych, które są zlokalizowane w miejscowościach: Helenowo Nowe, Leszno, Mchowo oraz Szla, z których

uzdatniona w procesach odżelaziania i odmanganiania woda dostarczana jest do 44 miejscowości z terenu gminy Przasnysz.

5. Na moment opracowywania Diagnozy, 94,9% mieszkańców Gminy korzystało z sieci wodociągowej, co świadczy o dobrze rozwiniętej infrastrukturze wodociągowej. Pomimo wysokiego wskaźnika zwodociągowania konieczna jest rozbudowa sieci wodociągowej, aby obsłużyć nowo powstałe domy, budynki usługowe, zgodnie z planami zagospodarowania przestrzennego.
6. Gmina prowadzi działalność w zakresie odprowadzania ścieków, na podstawie Regulaminu o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków na terenie Gminy Przasnysz przyjętego na podstawie Uchwały Rady Gminy Przasnysz nr XXIX/246/2021 z dnia 29 października 2021 r.
7. Gmina posiada i eksploatuje (na dzień sporządzania Diagnozy): sieć kanalizacyjną o łącznej długości 110,23 km, w tym: 65,00 km kanalizacja grawitacyjna i 39,48 km kanalizacja tłoczna; przyłącza kanalizacyjne o długości około 15,00 km (łączna ilość odbiorców wynosi 1 087 szt.), przepompownie ścieków objęte pełnym monitoringiem GPRS (54 szt.).
8. Na moment opracowywania Diagnozy, 46,3% mieszkańców Gminy korzystało z sieci kanalizacyjnej.
9. Gmina korzysta z instalacji fotowoltaicznych, solarnych oraz pomp ciepła.

Wnioski z diagnozy w wymiarze klimatyczno-środowiskowym

1. Według regionalizacji klimatycznej W. Wiszniewskiego i W. Chełchowskiego Gmina położona jest w północnej części regionu klimatycznego mazowiecko-podlaskiego, przy granicy z regionem mazurskim.
2. Gmina Przasnysz jest terenem typowo rolniczym. Na jej obszarze występują różne typy gleby, charakterystyczne dla utworów powierzchniowych pochodzenia lodowcowego.
3. Część Gminy Przasnysz została zmeliorowana w celu poprawy produkcji rolniczej.
4. Kompleksy leśne znajdują się w północnej części Gminy, wzdłuż doliny rzeki Morawki i wschodniej granicy Gminy.
5. Atrakcyjne miejsce rekreacji w Gminie Przasnysz stanowi zalew na rzece Morawce w Karwaczu. Gmina Przasnysz pozyskała dofinansowanie programu Fundusze

Europejskie dla Mazowsza 2021–2027, w ramach działania „Dostosowanie do zmian klimatu” na realizację projektu pod nazwą „Rozbudowa zbiornika w Karwaczu”. Inwestycja obejmuje szereg prac, których celem jest zarówno poprawa bezpieczeństwa hydrologicznego, jak i zwiększenie atrakcyjności terenu dla mieszkańców i turystów.

6. Na terenie Gminy Przasnysz nie wyznaczono obszarów, które byłyby zagrożone powodzią. Jednak w okresach wiosennych i jesiennych zostają odnotowane na terenie Gminy lokalne podtopienia. Natomiast w okresie letnim zasoby wielu cieków ulegają wyschnięciu.
7. Większość JCWP znajdujących się na terenie Gminy Przasnysz ma zły stan wód, co należy ocenić negatywnie. Jedynie JCWPd ma oznaczony stan wód jako dobry, a ocenę nieosiągnięcia celu środowiskowego jako niezagrożoną.
8. Na terenie Gminy Przasnysz znajdują się 4 pomniki przyrody.
9. Dla mieszkańców Gminy dostępny jest Punkt Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych (PSZOK).
10. Analiza danych wykazała, że z roku na rok sukcesywnie wzrasta ilość zbieranych i odbieranych odpadów komunalnych. Dzięki większej świadomości ekologicznej społeczeństwa oraz poprawie jakości segregacji sukcesywnie wzrasta poziom poddanych recyklingowi odpadów. Największą ilość odpadów wśród selektywnie odebranych stanowią odpady szkła, metali i tworzyw sztucznych oraz odpady ulegające biodegradacji.
11. Na terenie Gminy występują odpady niebezpieczne - odpady zawierające azbest. Zgodnie z Bazą Azbestową w Gminie Przasnysz zinwentaryzowano w sumie 4 078 ton, a unieszkodliwiono 1 336 ton odpadów azbestowych.

3. Wizja i misja

W trakcie opracowywania Strategii istotne jest wskazanie wizji i misji, których rolą jest uregulowanie przyszłych działań, do których zmierza Gmina Przasnysz, wyznaczenie kierunków rozwoju, a także sposobów jej postępowania.

Diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej, przestrzennej i klimatyczno-środowiskowej Gminy Przasnysz pozwoliła na sformułowanie strategicznych kierunków działań wyrażonych w wizji i misji.

Wizja obrazuje stan docelowy Gminy Przasnysz w 2035 r. Ukazuje aspiracje władz i mieszkańców Gminy, wyznacza zasadniczy kierunek wspólnie podejmowanych działań oraz jednoczy społeczność lokalną wokół określonej idei.

Uwzględniając powyższe, sformułowano następującą wizję:

Gmina Przasnysz – miejsce, gdzie mieszkańcy żyją w harmonii z naturą, rozwijając lokalne rolnictwo, przedsiębiorczość, edukację i aktywność społeczną.

Misja ma za zadanie w zwięzły sposób ukazać kierunek rozwoju Gminy Przasnysz. Koncentruje się na wartościach, które przyświecają władzom Gminy i jej mieszkańcom. Wskazuje ogólny trend podążania Gminy w procesach rozwojowych, który jest zgodny z oczekiwaniami wszystkich zainteresowanych osób, w tym w szczególności mieszkańców.

Misja Gminy Przasnysz brzmi następująco:

Misją Gminy Przasnysz jest tworzenie przyjaznego i zrównoważonego środowiska życia dla mieszkańców poprzez wspieranie nowoczesnego i ekologicznego rolnictwa, rozwijanie lokalnej przedsiębiorczości, działania na rzecz zachowania dziedzictwa kulturowego, inwestycje w infrastrukturę i edukację, ochronę środowiska oraz wzmacniania wspólnoty lokalnej.

4. Cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym, przestrzennym i klimatyczno-środowiskowym

Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2025 r. poz. 1153) wskazuje, że obowiązkowym punktem w strategii rozwoju gminy jest wyznaczenie celów strategicznych rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym, przestrzennym i klimatyczno-środowiskowym.

Cele strategiczne mają charakter długofalowy i wskazują generalny kierunek postępowania w realizacji założonej wizji rozwoju gminy, natomiast cele operacyjne dotyczą średniego horyzontu czasowego i ukazują sposób realizacji celów strategicznych.

Kolejne tabele przedstawiają cele strategiczne i operacyjne w wymiarze społecznym, gospodarczym, przestrzennym i klimatyczno-środowiskowym określone dla Gminy Przasnysz w perspektywie czasowej 2025-2035.

Tabela 1 Cele w wymiarze społecznym

Wysokiej jakości kapitał społeczny i usługi publiczne
Aktywizacja mieszkańców
Podwyższenie standardów wsparcia dla mieszkańców ze szczególnymi potrzebami
Rozwój oferty edukacyjnej
Ochrona i wykorzystanie zasobów dziedzictwa kulturowego
Poprawa poziomu bezpieczeństwa

Źródło: opracowanie własne

Gmina Przasnysz zaplanowała działania mające na celu zatrzymanie spadku liczby mieszkańców i przeciwdziałanie starzeniu się społeczeństwa poprzez tworzenie atrakcyjnych warunków do życia, nauki i aktywnego uczestnictwa w społeczności lokalnej. W tym celu zostaną rozwinięte wysokiej jakości usługi społeczne, edukacyjne i kulturalne, obejmujące modernizację szkół i przedszkoli, podniesienie jakości nauczania, rozszerzenie oferty zajęć pozalekcyjnych oraz wydłużenie funkcjonowania placówek oświatowych, odpowiadające na potrzeby dzieci i młodzieży. Wykorzystany zostanie potencjał

infrastruktury sportowej, rekreacyjnej i zasobów dziedzictwa kulturowego, a Gmina stworzy przestrzenie sprzyjające integracji społecznej, aktywizacji mieszkańców oraz rekreacji dla osób w różnym wieku, w tym seniorów, dzieci z trudnościami w nauce i osób niepełnosprawnych. Dodatkowo zostanie wzmocnione bezpieczeństwo mieszkańców poprzez doposażenie jednostek OSP, modernizację oświetlenia ulicznego oraz realizację działań w zakresie ochrony ludności i ochrony cywilnej. Realizacja powyższych działań przyczyni się do wzmocnienia więzi społecznych, zwiększenia atrakcyjności Gminy Przasnysz jako miejsca do życia oraz wspierania rozwoju lokalnej społeczności.

Tabela 2 Cele w wymiarze gospodarczym

Konkurencyjna gospodarka lokalna
Tworzenie warunków sprzyjających rozwojowi gospodarczemu
Cyfryzacja gospodarki lokalnej
Rozwój gospodarstw rolnych i sektora rolno-spożywczego

Źródło: opracowanie własne

Gmina Przasnysz będzie rozwijać konkurencyjną gospodarkę lokalną poprzez tworzenie sprzyjających warunków dla przedsiębiorczości, inwestycji i innowacji oraz wspieranie rozwoju sektora rolno-spożywczego. W tym celu zostaną rozwinięte formy współpracy między szkolnictwem wyższym i jednostkami naukowo-badawczymi a samorządem, kształtowane będą postawy przedsiębiorcze mieszkańców oraz promowana będzie aktywność inwestycyjna na terenie Gminy Przasnysz, w tym poprzez wykorzystanie potencjału Przasnyskiej Strefy Gospodarczej. Działania obejmą również cyfryzację gospodarki lokalnej, zapewnienie powszechnego dostępu do Internetu oraz wzmocnienie cyberbezpieczeństwa samorządu. W sektorze rolnym zostanie rozwinięta promocja rolnictwa ekologicznego, wspierana współpraca producentów rolnych oraz rozwój gospodarstw agroturystycznych. Realizacja powyższych działań odpowie na zidentyfikowane potrzeby Gminy, takie jak dominacja mikroprzedsiębiorstw, wysoka liczba osób długotrwale bezrobotnych oraz wykorzystanie dodatniego salda budżetowego i środków inwestycyjnych, a także przyczyni się do wzrostu konkurencyjności i atrakcyjności gospodarczej Gminy Przasnysz.

Tabela 3 Cele w wymiarze przestrzennym

Przestrzeń dostosowana do potrzeb mieszkańców
Wzrost dostępu do infrastruktury technicznej
Kreowanie racjonalnej polityki przestrzennej

Źródło: opracowanie własne

Gmina Przasnysz będzie rozwijać przestrzeń dostosowaną do potrzeb mieszkańców poprzez poprawę dostępu do infrastruktury technicznej oraz kształtowanie racjonalnej polityki przestrzennej. W tym celu zostanie zbudowany spójny system transportowy na terenie Gminy oraz uporządkowana gospodarka wodno-ściekowa, w tym wsparcie mieszkańców w zakresie budowy przydomowych oczyszczalni ścieków. Sporządzone zostaną niezbędne dokumenty planistyczne oraz zwiększona zostanie dostępność terenów inwestycyjnych. Rozwój infrastruktury uwzględni modernizację sieci dróg gminnych, bezpieczeństwo uczestników ruchu drogowego oraz wykorzystanie turystycznego potencjału. Rozbudowana zostanie również sieć wodociągowa i kanalizacyjna, aby obsłużyć nowo powstałe budynki mieszkalne i usługowe, a także zostaną wzmocnione działania w zakresie odnawialnych źródeł energii. Realizacja powyższych działań przyczyni się do zwiększenia komfortu życia mieszkańców, lepszego wykorzystania potencjału inwestycyjnego Gminy oraz poprawy bezpieczeństwa i jakości środowiska.

Tabela 4 Cele w wymiarze klimatyczno-środowiskowym

Zadbane środowisko naturalne
Racjonalna gospodarka odpadami na terenie Gminy Przasnysz
Podniesienie poziomu ochrony przed skutkami zmian klimatu i zagrożeń naturalnych
Rozwój odnawialnych źródeł energii

Źródło: opracowanie własne

W wymiarze klimatyczno-środowiskowym Gmina Przasnysz będzie rozwijać zadbane środowisko naturalne poprzez racjonalną gospodarkę odpadami, ochronę przed skutkami zmian klimatu oraz rozwój odnawialnych źródeł energii. W tym celu zostanie przeprowadzona systematyczna eliminacja wyrobów zawierających azbest, rozwinięty zostanie system gospodarowania odpadami oraz prowadzona będzie edukacja ekologiczna

mieszkańców. Realizowane będą działania wspierające retencję wód, tworzenie błękitno-zielonej infrastruktury oraz zapewnienie dobrego stanu wód powierzchniowych i podziemnych. Zostaną również wdrożone inwestycje z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii, a mieszkańcy zostaną zachęceni do stosowania rozwiązań proekologicznych, takich jak fotowoltaika, pompy ciepła czy kolektory słoneczne. Realizacja tych działań odpowie na zidentyfikowane potrzeby Gminy, w tym poprawę stanu wód, lokalne podtopienia, obecność odpadów niebezpiecznych oraz konieczność zwiększenia poziomu selektywnej zbiórki i recyklingu, a także przyczyni się do zwiększenia bezpieczeństwa ekologicznego i jakości życia mieszkańców.

5. Kierunki działań podejmowane do osiągnięcia celów strategicznych

Zgodnie z ustawą z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym, strategia musi określać kierunki działań, które gmina zamierza podejmować w celu realizacji celów strategicznych.

Kierunki działań wskazują przyjętą strategię postępowania, a także służą realizacji założonych celów, a tym samym stanowią podstawę wdrażania strategii. Część z nich to konkretne przedsięwzięcia rozwojowe, najczęściej o charakterze inwestycyjnym, których realizacja będzie miała kluczowe znaczenie dla prowadzenia polityki rozwoju Gminy w perspektywie do roku 2035.

Kolejne tabele przedstawiają planowane kierunki działań dla osiągnięcia celów strategicznych w wymiarze społecznym, gospodarczym, przestrzennym i klimatyczno-środowiskowym.

Tabela 5 Kierunki działań dla celu strategicznego w wymiarze społecznym

Wysokiej jakości kapitał społeczny i usługi publiczne	
Aktywizacja mieszkańców	
Kierunki działań	Budowa przestrzeni sprzyjającej integracji
	Wzmacnianie integracji i aktywności społecznej
	Wzbogacenie oferty sportowo-rekreacyjnej
	Budowa spójnego systemu ścieżek rowerowych na terenie Gminy Przasnysz
Podwyższenie standardów wsparcia dla mieszkańców ze szczególnymi potrzebami	
Kierunki działań	Poprawa dostępności i jakości usług społecznych
	Rozszerzenie oferty usług czasu wolnego
Rozwój oferty edukacyjnej	
Kierunki działań	Modernizacja infrastruktury placówek oświatowych
	Podnoszenie jakości usług edukacyjnych

Wysokiej jakości kapitał społeczny i usługi publiczne	
	Poprawa dostępności zajęć dla uczniów uzdolnionych oraz rozwijających zainteresowania
	Wyposażenie sal dla dzieci ze specyficznymi potrzebami
	Wydłużenie funkcjonowania placówek oświatowych
Ochrona i wykorzystanie zasobów dziedzictwa kulturowego	
Kierunki działań	Urozmaicenie oferty kulturalnej
	Budowa budynku na potrzeby gminnej instytucji kultury
	Wzmocnienie dziedzictwa kulturowego poprzez usług turystycznych
Poprawa poziomu bezpieczeństwa	
Kierunki działań	Podniesienie standardu funkcjonowania jednostek OSP
	Doposażenie jednostek OSP
	Budowa i modernizacja oświetlenia ulicznego w Gminie Przasnysz
	Podejmowanie działań w zakresie obronności, w tym ochrony cywilnej

Źródło: opracowanie własne

Tabela 6 Kierunki działań dla celu strategicznego w wymiarze gospodarczym

Konkurencyjna gospodarka lokalna	
Tworzenie warunków sprzyjających rozwojowi gospodarczemu	
Kierunki działań	Wspieranie współpracy szkolnictwa wyższego i jednostek naukowo-badawczych z samorządem terytorialnym
	Kształtowanie postaw przedsiębiorczych
	Wzrost aktywności inwestycyjnej
	Promocja Gminy Przasnysz
Cyfryzacja gospodarki lokalnej	
	Cyberbezpieczny samorząd w Gminie Przasnysz

Konkurencyjna gospodarka lokalna	
Kierunki działań	Zapewnienie powszechnego dostępu do Internetu
Rozwój gospodarstw rolnych i sektora rolno-spożywczego	
Kierunki działań	Promocja rolnictwa ekologicznego
	Wspieranie współpracy producentów rolnych
	Promocja gospodarstw agroturystycznych

Źródło: opracowanie własne

Tabela 7 Kierunki działań dla celu strategicznego w wymiarze przestrzennym

Przestrzeń dostosowana do potrzeb mieszkańców	
Wzrost dostępu do infrastruktury technicznej	
Kierunki działań	Budowa spójnego systemu transportowego na terenie Gminy Przasnysz
	Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej
	Wparcie mieszkańców w zakresie budowy przydomowych oczyszczalni ścieków
Kreowanie racjonalnej polityki przestrzennej	
Kierunki działań	Sporządzenie dokumentów planistycznych
	Zwiększenie dostępności terenów inwestycyjnych

Źródło: opracowanie własne

Tabela 8 Kierunki działań dla celu strategicznego w wymiarze klimatyczno-środowiskowym

Zadbane środowisko naturalne	
Racjonalna gospodarka odpadami na terenie Gminy Przasnysz	
Kierunki działań	Usuwanie wyrobów zawierających azbest
	Edukacja ekologiczna
	Rozwój systemu gospodarowania odpadami

Zadbane środowisko naturalne	
Podniesienie poziomu ochrony przed skutkami zmian klimatu i zagrożeń naturalnych	
Kierunki działań	Działania wspierające retencję
	Tworzenie błękitno-zielonej infrastruktury
	Zapewnienie dobrego stanu wód
Rozwój odnawialnych źródeł energii	
Kierunki działań	Realizacja inwestycji z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii
	Promowanie odnawialnych źródeł energii wśród mieszkańców

Źródło: opracowanie własne

6. Oczekiwane rezultaty planowanych działań oraz wskaźniki ich osiągnięcia

Zgodnie z ustawą z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym, obowiązkowym elementem strategii są oczekiwane rezultaty planowanych działań, w tym w wymiarze przestrzennym, a także wskaźniki ich osiągnięcia.

Rezultaty to wszelkie przewidywane oraz nie dające się przewidzieć skutki realizacji poszczególnych kierunków działań. Należy zaznaczyć, że muszą one być weryfikowalne i mierzalne, w związku z czym dla każdego z oczekiwanych rezultatów określone zostały wskaźniki, które pozwalają na ocenę stopnia realizacji strategii.

W tabelach przedstawiono oczekiwane rezultaty wraz ze wskaźnikami ich osiągnięcia przyporządkowane do poszczególnych kierunków działań w wymiarze społecznym, gospodarczym, przestrzennym i klimatyczno-środowiskowym.

Tabela 9 Oczekiwane rezultaty wraz ze wskaźnikami ich osiągnięcia dla celu strategicznego wyznaczonego w wymiarze społecznym

Wysokiej jakości kapitał społeczny i usługi publiczne				
Cel operacyjny	Kierunki działań	Oczekiwany rezultat	Mierniki osiągnięcia	Wskaźnik osiągnięcia
Aktywizacja mieszkańców	Budowa przestrzeni sprzyjającej integracji	Integracja międzypokoleniowa	Liczba zmodernizowanych świetlic wiejskich	7
	Wzmacnianie integracji i aktywności społecznej	Wzmocniona współpraca i zaangażowanie społeczności	Liczba działań/inicjatyw społecznych z udziałem mieszkańców	15
	Wzbogacenie oferty sportowo-rekreacyjnej	Stworzenie przestrzeni do aktywnego spędzania czasu wolnego	Liczba zmodernizowanych obiektów infrastruktury sportowej	6
	Budowa spójnego systemu ścieżek rowerowych na terenie Gminy Przasnysz	Zwiększenie dostępności infrastruktury sportowo-rekreacyjnej	Liczba podjętych działań	1
Podwyższenie standardów wsparcia dla mieszkańców ze szczególnymi potrzebami	Poprawa dostępności i jakości usług społecznych	Powszechny dostęp do wysokiej jakości usług społecznych	Liczba osób korzystających z usług społecznych	85
	Rozszerzenie oferty usług czasu wolnego	Bogatsza i przystępna oferta spędzania czasu wolnego dla osób wymagających wsparcia	Liczba nowych zajęć/aktywności dostosowanych do osób starszych, niepełnosprawnych	10
Rozwój oferty edukacyjnej	Modernizacja infrastruktury placówek oświatowych	Poprawa jakości świadczonych usług edukacyjnych	Liczba zmodernizowanych obiektów infrastruktury edukacyjnej	4

Wysokiej jakości kapitał społeczny i usługi publiczne				
Cel operacyjny	Kierunki działań	Oczekiwany rezultat	Mierniki osiągnięcia	Wskaźnik osiągnięcia
			Liczba wyremontowanych obiektów infrastruktury sportowej	3
	Podnoszenie jakości usług edukacyjnych	Poprawa jakości nauczania i wyników uczniów	Liczba podjętych działań	6
	Poprawa dostępności zajęć dla uczniów uzdolnionych oraz rozwijających zainteresowania	Szerszy dostęp do zajęć rozwijających talenty uczniów	Liczba zajęć dodatkowych	10
	Wyposażenie sal dla dzieci ze specyficznymi potrzebami	Poprawa samopoczucia dzieci, redukcja stresu, lepsza koncentracja, poczucie własnej wartości	Liczba wyposażonych sal	7
	Wydłużenie funkcjonowania placówek oświatowych	Ułatwiony dostęp do placówek w godzinach pozalekcyjnych	Liczba placówek funkcjonujących w wydłużonych godzinach	7
Ochrona i wykorzystanie zasobów dziedzictwa kulturowego	Urozmaicenie oferty kulturalnej	Poprawa jakości oferty kulturalnej	Liczba podjętych działań	10
	Budowa budynku na potrzeby gminnej instytucji kultury	Zwiększenie dostępności do instytucji kultury	Liczba wybudowanych obiektów kultury	1
	Wzmocnienie dziedzictwa kulturowego poprzez rozwój usług turystycznych	Zwiększenie zainteresowania ze strony turystów	Liczba podjętych działań	1

Wysokiej jakości kapitał społeczny i usługi publiczne				
Cel operacyjny	Kierunki działań	Oczekiwany rezultat	Mierniki osiągnięcia	Wskaźnik osiągnięcia
Poprawa poziomu bezpieczeństwa	Podniesienie standardu funkcjonowania jednostek OSP	Zwiększenie bezpieczeństwa publicznego	Liczba podjętych działań	10
	Doposażenie jednostek OSP		Liczba zakupionych pojazdów wykorzystywanych w akcjach ratowniczych oraz podczas usuwania skutków zagrożeń	3
	Budowa i modernizacja oświetlenia ulicznego w Gminie Przasnysz		Liczba zmodernizowanych opraw oświetleniowych	300
			Liczba wybudowanych lamp z zasilaniem hybrydowym	34
	Podejmowanie działań w zakresie obronności, w tym ochrony cywilnej	Utworzenie i wyposażenie magazynów ochrony ludności i obrony cywilnej, budowa schronów, ukryć, miejsc doraźnego schronienia	Liczba podjętych działań	10

Źródło: opracowanie własne

Tabela 10 Oczekiwane rezultaty wraz ze wskaźnikami ich osiągnięcia dla celu strategicznego wyznaczonego w wymiarze gospodarczym

Konkurencyjna gospodarka lokalna				
Cel operacyjny	Kierunki działań	Oczekiwany rezultat	Mierniki osiągnięcia	Wskaźnik osiągnięcia
Tworzenie warunków sprzyjających rozwojowi gospodarczemu	Wspieranie współpracy szkolnictwa wyższego i jednostek naukowo-badawczych z samorządem terytorialnym	Zacieśnianie współpracy między sektorem nauki i samorządem	Liczba podjętych działań	1
	Kształtowanie postaw przedsiębiorczych	Spadek bezrobocia	Liczba podjętych działań	1
	Wzrost aktywności inwestycyjnej	Wzrost zainteresowanie ze strony inwestorów	Liczba podjętych działań	1
	Promocja Gminy Przasnysz	Zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej Gminy	Liczba podjętych działań	1
Cyfryzacja gospodarki lokalnej	Cyberbezpieczny samorząd w Gminie Przasnysz	Zwiększenie poziomu bezpieczeństwa informacji	Liczba podjętych działań	1
	Zapewnienie powszechnego dostępu do Internetu	Przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu	Liczba podjętych działań	1
Rozwój gospodarstw rolnych i sektora rolno-spożywczego	Promocja rolnictwa ekologicznego	Wzrost przedsiębiorczości	Liczba podjętych działań	1
	Wspieranie współpracy producentów rolnych	Tworzenie warunków przyjaznych dla rozwoju rolnictwa	Liczba podjętych działań	1

Konkurencyjna gospodarka lokalna				
Cel operacyjny	Kierunki działań	Oczekiwany rezultat	Mierniki osiągnięcia	Wskaźnik osiągnięcia
	Promocja gospodarstw agroturystycznych	Wzrost zainteresowanie ze strony turystów	Liczba podjętych działań	1

Źródło: opracowanie własne

Tabela 11 Oczekiwane rezultaty wraz ze wskaźnikami ich osiągnięcia dla celu strategicznego wyznaczonego w wymiarze przestrzennym

Przestrzeń dostosowana do potrzeb mieszkańców				
Cel operacyjny	Kierunki działań	Oczekiwany rezultat	Mierniki osiągnięcia	Wskaźnik osiągnięcia
Wzrost dostępu do infrastruktury technicznej	Budowa spójnego systemu transportowego na terenie Gminy Przasnysz	Poprawa dostępu i jakości infrastruktury drogowej	Liczba przebudowanych dróg	5
	Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej	Poprawa dostępu i jakości infrastruktury wodno-ściekowej	Liczba zmodernizowanych stacji uzdatniania wody	2
			Długość rozbudowanej sieci wodociągowej	3 536,5 m
			Liczba przepompowni wody	1
			Długość rozbudowanej sieci kanalizacyjnej	194 m
	Wparcie mieszkańców w zakresie budowy	Poprawa jakości środowiska	Liczba podjętych działań	1

Przestrzeń dostosowana do potrzeb mieszkańców				
	przydomowych oczyszczalni ścieków			
Kreowanie racjonalnej polityki przestrzennej	Sporządzenie dokumentów planistycznych	Harmonizacja ładu przestrzennego	Liczba opracowanych dokumentów planistycznych	1
	Zwiększenie dostępności terenów inwestycyjnych	Poprawa warunków dla rozwoju gospodarczego	Liczba podjętych działań	1

Źródło: opracowanie własne

Tabela 12 Oczekiwane rezultaty wraz ze wskaźnikami ich osiągnięcia dla celu strategicznego wyznaczonego w wymiarze klimatyczno-środowiskowym

Zadbane środowisko naturalne				
Cel operacyjny	Kierunki działań	Oczekiwany rezultat	Mierniki osiągnięcia	Wskaźnik osiągnięcia
Racjonalna gospodarka odpadami na terenie Gminy Przasnysz	Usuwanie wyrobów zawierających azbest	Poprawa jakości ochrony środowiska	Liczba podjętych działań	10
	Edukacja ekologiczna	Zwiększenie świadomości ekologicznej społeczności lokalnej	Liczba podjętych działań	10
	Rozwój systemu gospodarowania odpadami	Minimalizowanie negatywnego wpływu na środowisko	Liczba podjętych działań	5
Podniesienie poziomu ochrony przed skutkami zmian klimatu i zagrożeń naturalnych	Działania wspierające retencję	Poprawa jakości ochrony środowiska	Liczba wybudowanych zbiorników retencyjnych w celu wykorzystania wód opadowych	1
			Liczba przebudowanych zbiorników retencyjnych	1

Zadbane środowisko naturalne				
	Tworzenie błękitno-zielonej infrastruktury		Liczba podjętych działań	2
	Zapewnienie dobrego stanu wód		Liczba podjętych działań	1
Rozwój odnawialnych źródeł energii	Realizacja inwestycji z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii	Poprawa efektywności energetycznej	Liczba podjętych działań	1
	Promowanie odnawialnych źródeł energii wśród mieszkańców	Zwiększenie świadomości społeczności lokalnej na temat odnawialnych źródeł	Liczba podjętych działań	1

Źródło: opracowanie własne

7. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej

Model struktury funkcjonalno-przestrzennej obrazuje kierunki rozwoju przestrzennego Gminy, a także wskazuje obszary istotne z punktu widzenia rozwoju jednostki samorządowej oraz rodzaje powiązań pomiędzy poszczególnymi obszarami. Ponadto wskazuje pogładowe rozmieszczenie zaplanowanych kierunków działań.

System osadniczy

Gmina Przasnysz składa się z 34 sołectw, w skład których wchodzi 50 miejscowości podstawowych. Gmina odznacza się charakterem rolniczym. W strukturze przestrzennej terenu dominują użytki rolne, natomiast tkankę osadniczą wyznaczają rozproszone skupiska wiejskiej, jednorodzinnej zabudowy.

Centrum gospodarcze Gminy zlokalizowane jest w Sierakowie, gdzie wyznaczono Przasnyską Strefę Gospodarczą, skupioną wokół lotniska Przasnysz. Stanowi ona istotny element struktury funkcjonalnej gminy, w kontekście potencjalnego dostępu do miejsc pracy.

Strefa ta znajduje się obecnie na etapie rozwoju, jednak charakteryzuje się bardzo dużym potencjałem gospodarczym. Gmina Przasnysz koncentruje swoje działania na wzmacnianiu dostępności strefy dla przedsiębiorców, w szczególności poprzez rozwój infrastruktury technicznej i komunikacyjnej, co w perspektywie ma przyczynić się do zwiększenia liczby miejsc pracy oraz wzmocnienia lokalnej bazy ekonomicznej gminy.

Gmina Przasnysz stanowi tzw. gminę obwarzankową, w związku z czym mieszkańcy w dużym stopniu korzystają z usług dostępnych w mieście Przasnysz. Ośrodkami wspomagającymi, w których koncentrują się publiczne usługi lokalne są miejscowości Bogate, Leszno i Krępa. Są to ośrodki o znaczeniu lokalnym, w których zlokalizowane są szkoły podstawowe, zapewniające dostęp do edukacji na poziomie podstawowym dla mieszkańców okolicznych miejscowości. Dodatkowo w miejscowości Bogate realizowana jest inwestycja polegająca na budowie budynku kultury, co wzmacnia jej funkcję społeczną i integracyjną. Pod względem usługowym miejscowości te charakteryzują się dostępnością do podstawowych usług codziennych, takich jak niewielkie sklepy spożywcze, pełniące funkcję uzupełniającą wobec oferty usługowej miasta Przasnysz.

System przyrodniczy

Na obszarze Gminy Przasnysz nie występują powierzchniowe formy ochrony przyrody. W granicach Gminy znajdują się trzy pomniki przyrody.

W granicach Gminy Przasnysz znajdują się cztery tereny górnicze: Romany Janowięta II/I – Pole B, Smoleń Trzcianka II, Mchowo 1/1, Romany Janowięta III. Należy zauważyć, że dwa z nich na obszarze Gminy zajmują niewielką powierzchnię, w związku z czym ze względu na skalę mapy nie było możliwe dokładne zobrazowanie ich na modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy.

System transportowy

Na obszarze Gminy Przasnysz zlokalizowane są szlaki komunikacyjne o istotnym znaczeniu strategicznym i gospodarczym, które obsługują ruch regionalny oraz sprzyjają kształtowaniu powiązań transportowych o charakterze ponadlokalnym i ponadregionalnym:

- Droga krajowa nr 57 (Bartoszyce–Pułtusk), zaliczona do klasy G, przebiega przez teren Gminy Przasnysz i stanowi ważny element krajowego układu komunikacyjnego. Jej znaczenie wykracza poza funkcję lokalną i regionalną – posiada charakter strategiczny i gospodarczy, zapewniając powiązania aglomeracji warszawskiej z północno wschodnią Polską, w tym z Krainą Wielkich Jezior Mazurskich, a także obsługę ruchu o znaczeniu ponadregionalnym. Łączy Mazowsze z Warmią, Mazurami i północno wschodnią Polską, a poprzez DK7 także z głównymi korytarzami transportowymi kraju i Europy;
- Droga wojewódzka nr 617 Przasnysz–Ciechanów, zaliczona do klasy GP, na terenie Gminy Przasnysz przebiega w kilometrażu od 2+895 do 5+256. Stanowi kluczowy element systemu transportowego gminy, zapewniając powiązania lokalne z układem regionalnym oraz dostęp do głównych korytarzy komunikacyjnych kraju. Droga ta łączy Przasnysz z Ciechanowem, a następnie z Płockiem, gdzie następuje włączenie do drogi krajowej nr 7 o znaczeniu krajowym i międzynarodowym. Jej rola ma charakter strategiczny – obsługuje ruch regionalny, wzmacnia spójność układu transportowego oraz integruje Gminę z siecią dróg wyższej kategorii;
- Droga wojewódzka nr 544 (Brodnica–Lidzbark–Działdowo–Mława–Przasnysz–Krasnosielc–Ostrołęka), zaliczona do klasy G, przebiega przez teren Gminy Przasnysz na odcinku o długości 5,532 km. Stanowi ważny element systemu transportowego Gminy,

zapewniając powiązania regionalne z głównymi ośrodkami miejskimi oraz integrując lokalny układ komunikacyjny z siecią dróg wojewódzkich i krajowych. Jej rola ma charakter strategiczny, gospodarczy i społeczny – wspiera rozwój lokalnej przedsiębiorczości, zwiększa mobilność mieszkańców oraz podnosi atrakcyjność turystyczną regionu. przedsiębiorczości, mobilność mieszkańców oraz atrakcyjność turystyczną regionu;

- Drogi powiatowe zbiorcze przebiegające przez teren Gminy Przasnysz stanowią istotny element systemu transportowego, pełniąc funkcję pośrednią pomiędzy drogami wojewódzkimi a drogami gminnymi. Ich podstawową rolą jest zapewnienie spójności układu komunikacyjnego, obsługa ruchu ponadgminnego oraz powiązanie lokalnych miejscowości z głównymi korytarzami transportowymi. Drogi te mają znaczenie strategiczne w skali powiatu – wspierają rozwój lokalnej przedsiębiorczości, zwiększają mobilność mieszkańców oraz integrują Gminę z systemem transportowym powiatu i województwa:
 - droga powiatowa nr 2361W Brzozowo Maje – Dzierzgowo – Rzęgnowo – Grójec – Klewki,
 - droga powiatowa nr 3227W Przasnysz – Baranowo,
 - droga powiatowa nr 2514W Myszyniec – Zdunek – Bartniki,
 - droga powiatowa nr 3216W (Janowo) – gr. woj. – Mchowo,
 - droga powiatowa nr 3213W Przasnysz – Kobyłaki – Brzeski Kołaki,
 - droga powiatowa nr 3237W Lipa – Karwacz,
 - droga powiatowa nr 3238W Przasnysz – Leszno – Gostkowo – Karniewo - Przemiarowo,
 - droga powiatowa nr 3230W Sierakowo – Cierpigórz – Przasnysz,
 - droga powiatowa nr 3229W Sierakowo – do drogi nr 544,
 - droga powiatowa nr 2133W Szczuki – Płoniawy Bramura,
 - droga powiatowa nr 3225W Mchowo – Kijewice – Obrąb,
 - droga powiatowa nr 3228W Przasnysz – Polny Młyn – Góry Karwackie,
 - droga powiatowa nr 3231W Bogate – Gostkowo,
 - droga powiatowa nr 3233W Dobrzankowo – Helenowo – Bogate,
 - droga powiatowa nr 3232W Dobrzankowo – Fijałkowo – Wyrąb Karwacki,

- o droga powiatowa nr 3224W Szla – Osówiec Kmiecy – do drogi (Przasnysz – Brzeski Kołaki).

Sieć dróg powiatowych, zaliczonych do klasy Z uzupełniają drogi powiatowe zaliczone do klasy L.

Integralnym elementem systemu transportowego Gminy Przasnysz jest sieć dróg gminnych, pełniących funkcję lokalną. Drogi te zapewniają obsługę ruchu wewnątrzgminnego oraz powiązania pomiędzy miejscowościami, stanowiąc podstawowy poziom infrastruktury transportowej. Ich rola polega na umożliwieniu dostępu do dróg powiatowych, wojewódzkich i krajowych, a tym samym na włączeniu lokalnego układu komunikacyjnego w sieć wyższego rzędu. Drogi gminne mają istotne znaczenie społeczne i gospodarcze – zapewniają mieszkańcom codzienną mobilność, obsługują tereny zabudowy mieszkaniowej, rolniczej i usługowej oraz wspierają rozwój społeczno-gospodarczy Gminy.

Elementem systemu transportowego Gminy Przasnysz jest również wąskotorowa Mławska Kolej Dojazdowa, która przebiega przez teren Gminy. Obecnie pełni ona głównie funkcję turystyczną i rekreacyjną, podnosząc lokalną atrakcyjność Gminy.

Kluczową inwestycją z punktu widzenia Gminy jest planowana budowa obwodnicy miasta Przasnysz.

Infrastruktura techniczna i społeczna

W zakresie infrastruktury wodociągowej Gmina posiada i eksploatuje:

- sieć wodociągową łącznej długości 220,20 km obejmująca wszystkie miejscowości;
- 4 stacje uzdatniania wody w miejscowościach Helenowo Nowe, Leszno, Mchowo i Szla;
- przepompownię wody w miejscowości Cierpigórz.

Dla mieszkańców 6 miejscowości tj. dla wsi Klewki, Obręb, Mirów, Kijewice, Brzezice i Sierakowo oraz dla Przasnyskiej Strefy Gospodarczej woda zakupywana jest od innego przedsiębiorstwa i dostarczana własną siecią wodociągową do odbiorców.

Planowana jest rozbudowa sieci wodociągowej o brakujące odcinki na terenach dotychczas nieuzbrojonych oraz modernizacja stacji uzdatniania wody.

Gospodarka ściekowa oparta jest na sieci kanalizacyjnej oraz indywidualnych systemach (bezzodpływowe zbiorniki na nieczystości ciekłe oraz przydomowe oczyszczalnie ścieków).

Gmina posiada i eksploatuje:

- sieć kanalizacyjną o łącznej długości 110,23 km, w tym: 65,00 km kanalizacja grawitacyjna i 39,48 km kanalizacja tłoczna – wszystkie miejscowości o zwartej zabudowie są skanalizowane;
- przyłącza kanalizacyjne o długości około 15,00 km – łączna ilość odbiorców wynosi 1 087 szt.;
- przepompownie ścieków w ilości 54 szt.;
- pompownie ścieków przydomowych w ilości 13 szt.,
- studnie pomiarowe z przepływomierzami w ilości 5 szt.,
- mechaniczno-biologiczne oczyszczalnie ścieków prod. Kingspan znajdujące się w miejscowościach: Mchowo i Grabowo.

Planowana jest rozbudowa sieci kanalizacji sanitarnej i kanalizacji deszczowej.

Gmina Przasnysz nie posiada rozdzielczej sieci gazowej zaopatrującej odbiorców indywidualnych oraz przedsiębiorstwa w gaz ziemny. Na terenie Gminy Przasnysz zaprojektowano budowę gazociągu dystrybucyjnego w następujących przebiegach Maków – Krasne – Przasnysz i Lekowo – Przasnysz – Chorzele wraz z projektowanymi stacjami redukcyjno-pomiarowymi w miejscowości Sierakowo.

Obiektami infrastruktury społecznej na terenie Gminy są przede wszystkim świetlice wiejskie, biblioteka, remiza OSP, szkoły podstawowe i oddziały przedszkolne.

Wychowanie przedszkolne realizowane jest w oddziałach przedszkolnych w miejscowościach: Bogate, Dobrzankowo, Stara Krępa, Leszno. Natomiast Szkoły Podstawowe funkcjonują w trzech miejscowościach: Bogate, Nowa Krępa i Leszno. Dodatkowo na mocy porozumienia z gminą miasto Przasnysz uczniowie z miejscowości: Bartniki, Góry Karwackie, Karwacz, Polny Młyn, Sierakowo, Wandolin, Wyrąb Karwacki, Zawadki, Golany, Klewki, Brzezice, Mchowo, Mchówko, Oględa, Kijewice, Trzcianka, Obrąb i Mirów przynależą do obwodów dwóch szkół podstawowych w mieście Przasnysz (Szkoła Podstawowa nr 1 z Oddziałami Integracyjnymi im. Kawalerów Orderu Uśmiechu w Przasnyszu oraz Szkoła Podstawowa nr 2 im. Henryka Sienkiewicza

w Przasnyszu). Należy zaznaczyć, że część uczniów zamieszkujących Gminę Przasnysz uczęszcza do szkół podstawowych poza obwodem szkoły adekwatnym do ich miejsca zamieszkania.

Do placówek o charakterze kulturalnym na terenie Gminy należy Gminna Biblioteka Publiczna im. Józefa Narzymskiego w Bogatem z dwiema filiami: w Karwaczu i Dobrzankowie. Planowana jest zmiana siedziby Biblioteki – zlokalizowana w miejscowości Bogate, w innym nowym budynku.

Ponadto w Gminie działa 16 świetlic wiejskich zlokalizowanych w miejscowościach: Szla, Golany, Wielodróż, Zakocie, Bartniki, Kijewice, Osówiec Szlachecki, Obrąb, Dobrzankowo, Karwacz, Krępa, Leszno, Mchowo, Gostkowo, Zawadki, Bogate.

Na terenie gminy działa dziesięć jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej, z remizami w miejscowościach: Bogate, Gostkowo, Dobrzankowo, Mchowo, Karwacz, Obrąb, Zawadki, Szla, Stara Krępa, Leszno.

Obszary strategicznej interwencji

Gmina Przasnysz na poziomie krajowym została zakwalifikowana jako OSI obszary zagrożone trwałą marginalizacją, gdzie występuje kumulacja problemów społeczno-ekonomicznych. Na poziomie regionalnym Gmina Przasnysz została zakwalifikowana do trzech OSI, a mianowicie do: Ostrołęckiego Obszaru Strategicznej Interwencji, obszaru o najniższym dostępie do dóbr i usług (obszar ostrołęcki) oraz wiejskich obszarów funkcjonalnych uczestniczących w procesach rozwojowych.

Model struktury funkcjonalno-przestrzennej

Model struktury funkcjonalno-przestrzennej przedstawiono na odrębnym załączniku.

8. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej

Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania oraz prowadzenia polityki przestrzennej dla Gminy Przasnysz zostały określone przede wszystkim na podstawie dokumentów gminnych, ale również dokumentów na poziomie regionalnym i krajowym.

Zasady ochrony środowiska i jego zasobów, w tym ochrony powietrza, przyrody i krajobrazu

W północnej części Gminy Przasnysz znajdują się duże kompleksy leśne, które zajmują tereny od północy na południe wzdłuż doliny rzeki Morawki i wschodniej granicy Gminy.

Na obszarze gminy Przasnysz nie występują powierzchniowe formy ochrony przyrody. W granicach Gminy znajdują się trzy pomniki przyrody.

Funkcje przyrodnicze pełnią tereny zlokalizowane w północnej części Gminy Przasnysz - obecność korytarza ekologicznego (Lasy Przasnyskie) oraz obszaru węzłowego o znaczeniu międzynarodowym – Puszcza Kurpiowska (22M). Są to tereny o urozmaiconej rzeźbie terenu związanej z obecnością moreny czołowej, wydmy oraz kemów (północno-zachodnia część Gminy Przasnysz) często porośniętych już lasami.

W celu zapewnienia drożności korytarzy ekologicznych oraz ochrony fauny i flory zalecono zachowanie wszystkich terenów cennych przyrodniczo, zwłaszcza lasów i zadrzewień, torfowisk i terenów bagiennych, roślinności wzdłuż cieków wodnych oraz pozostałych siedlisk przyrodniczych o dużej różnorodności biologicznej.

Ponadto w celu właściwego kształtowania powiązań ekologicznych na obszarze Gminy zalecana jest ochrona lasów jako istotnych elementów w systemie powiązań ekologicznych.

Zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej

Na terenie Gminy Przasnysz występują zarówno obiekty wpisane do wojewódzkiego rejestru zabytków, jak i gminnej ewidencji zabytków. Ponadto w granicach Gminy zlokalizowane są zabytki ruchome, jak ozdobne wnętrza kościołów, dawne nagrobki czy przydrożne kapliczki. Wnętrza świątyni w Bogatem i Świętym Miejsu zostały objęte opieką konserwatorską.

Dodatkowo na obszarze Gminy występują obiekty, które ze względu na swoje unikalne wartości historyczne czy walory architektoniczne mogą być potencjalnymi zabytkami.

Ze względu na swoje bogactwo historyczne stanowią one dziedzictwo kulturowe Gminy, a tym samym są potencjałem do rozwoju turystycznego.

Gmina Przasnysz powinna realizować działania służące ochronie obiektów zabytkowych, a także poszarzenia zasobu dziedzictwa kulturowego. Pozwoli to wpłynąć na atrakcyjność Gminy, a tym samym przyciągnąć nowych mieszkańców oraz turystów.

Celem prowadzonej polityki przez Gminę jest zachowanie wartości dziedzictwa kulturowego, jego walorów historycznych, architektonicznych i ekspozycyjnych. Dobra kultury powinny być wykorzystywane i użytkowane z zapewnieniem opieki konserwatorskiej, rewaloryzacji oraz nadania im odpowiednich funkcji użytkowych.

Ochronę dziedzictwa kulturowego należy prowadzić zgodnie z ustaleniami zawartymi w przepisach odrębnych, w tym ustawie z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2024 r. poz. 1292, 1907).

Wyznacza się następujące ogólne zasady ochrony zasobów i dziedzictwa kulturowego w Gminie Przasnysz:

- działalność inwestycyjna przy obiektach zabytkowych ujętych w rejestrze lub ewidencji zabytków, musi być uzgadniana z Konserwatorem Zabytków,
- konserwacja, rewaloryzacja i porządkowanie zabytkowych zespołów dworskich, obiektów sakralnych, innych obiektów zabytkowych, cmentarzy oraz innych terenów publicznych,
- zwiększenie atrakcyjności zabytków dla potrzeb społecznych, turystycznych i edukacyjnych,
- w zakresie nowopowstałej infrastruktury w pobliżu obiektów zabytkowych zachowanie charakterystycznych, historycznych układów – nawiązanie do lokalnych tradycji i otaczającego krajobrazu,
- zachowanie i ochrona stanowisk archeologicznych,
- utrzymanie i ochrona przed zniszczeniem zasobów dziedzictwa kulturowego,
- dążenie do upowszechniania, szczególnie wśród lokalnej społeczności, wiedzy w zakresie istniejących obiektów zabytkowych,

- rekomendowane jest przyjęcie gminnego programu opieki nad zabytkami.

Na terenie Gminy wytyczono strefy ochrony konserwatorskiej. **Strefa „A” ścisłej ochrony konserwatorskiej** obejmuje zespoły sakralne w Bogatem i Świętym Miejsu w granicach murów kościelnych oraz zabytkowe nekropolie zlokalizowane przy świątyniach. Ponadto w granice strefy wchodzi pozostałości drobnoszlacheckich zespołów dworsko-parkowych (zespół dworski w Karwaczu, zespół dworski w Obrębie, park dworski w Lesznie), pozostałości zabytkowego układu przestrzennego w Golanach oraz cmentarzysko ciałopalne w Dobrzankowie. Strefa „A” została określona dla obszarów szczególnie wartościowych, o zachowanej historycznej strukturze przestrzennej. Dla Strefy „A” wyznaczono następujące zasady ochrony:

- zachowanie historycznej zabudowy, w szczególności obiektów wpisanych do rejestru zabytków i gminnej ewidencji zabytków oraz obiektów zabudowy tradycyjnej,
- zachowanie i rewaloryzacja elementów zabytkowego układu przestrzennego, w tym zachowanie parametrów zabudowy, historycznych linii zabudowy, podziałów własnościowych, charakteru wnętrza miejskich, powiązań widokowych,
- utrzymanie i uzupełnianie układów zieleni oraz zachowanie i konserwacja zabytkowych elementów zagospodarowania – nawierzchnie, posadzki, mała architektura, zieleń,
- zachowanie istniejących dominant wysokościowych i przestrzennych,
- zakaz lokalizowania obiektów i urządzeń wysokich i wysokościowych konkurujących z istniejącymi dominantami zlokalizowanymi w układach zabytkowych, w tym zespołach pałacowo-parkowych,
- nadanie zespołom zauważalnej czytelności w krajobrazie kulturowym poprzez podkreślanie pewnych cech przestrzennych, eksponowanie obiektów unikalnych,
- lokalizacja nowo realizowanych obiektów zgodnie z przepisami odrębnymi w zakresie ochrony zabytków i opieki nad zabytkami,
- obszary stanowisk archeologicznych powinny być uwzględniane podczas prowadzenia prac ziemnych związanych z zabudową i zagospodarowaniem terenu, zgodnie z przepisami odrębnymi w zakresie ochrony zabytków i opieki nad zabytkami.

Strefa „K” ochrony krajobrazu wyznaczona została dla obszarów naturalnego krajobrazu integralnie związanego z zespołami zabytkowymi, bądź dla obszarów o istotnych walorach

krajobrazowych, stanowiących o tożsamości kulturowej i historycznej. Strefa „K” została wyznaczona w miejscowościach Lisiogóra, Leszno, Sierakowo, Mchówko, Bartniki.

Strefa „E” ochrony ekspozycji obejmuje obszar stanowiący zabezpieczenie właściwego ekspozowania zespołów lub obiektów zabytkowych o szczególnych wartościach krajobrazowych. Strefa została wyznaczona w miejscowościach Bogate, Obrąb i Karwacz.

Strefa „OA” ochrony archeologicznej pełni rolę zabezpieczenia stanowisk obserwacji archeologicznej. Obejmuje fragmenty naturalnego krajobrazu doliny cieku wodnego Węgierka na wysokości miejscowości Bogate. Funkcjonowanie strefy ma na celu ochronę szeregu istniejących, odkrytych stanowisk archeologicznych okolicy Bogatego.

Na terenie Gminy Przasnysz nie występują dobra kultury współczesnej.

Kierunki zmian w strukturze zagospodarowania terenów, w tym określenia szczególnych potrzeb w zakresie nowej zabudowy mieszkaniowej

Gmina Przasnysz odznacza się typowym, wiejskim charakterem. Wsie w obecnym układzie wykształciły się na przestrzeni lat, dominował rozwój wzdłuż traktów ulicznych. Na układ przestrzenny składają się więc stosunkowo blisko położone od siebie (średnio 2-3 km), dominujące w krajobrazie, wsie typu ulicowego. Regularnie rozłożona sieć dróg spełnia funkcję dróg transportu rolnego oraz dojazdów do punktowo rozłożonych siedlisk.

Zabudowania poszczególnych wsi są typowe dla osadnictwa zagrodowego. Równolegle do ulicy frontem umiejscowiony jest zazwyczaj dom mieszkalny, natomiast w głębi wydłużonej działki siedliskowej znajdują się obiekty o przeznaczeniu gospodarskim.

Unikalną wartość architektoniczną i kulturową posiadają międzywojenne chatki drewniane, często z bogatymi, tradycyjnymi zdobieniami. Pomimo iż są cenne w lokalnej przestrzeni, często pozostają mocno zaniedbane. Te zabytkowe obiekty znajdziemy na terenie całej Gminy, najliczniej w miejscowościach Dobrzankowo, Bartniki, Bogate, Szla, Wielodróż, Sątrzaska, Osówek Kmiecy. Sporo jest też murowanych budynków gospodarczych z tego okresu, wznoszonych z kamieni polnych i cegły oraz ozdobnych pustaków cementowych.

W zakresie usług przeważają obiekty związane z usługami handlu (w większości sklepy spożywcze), usługami dekarскими, hydraulicznymi, punktami obsługi pojazdów, usługami pogrzebowymi, sakralnymi, sportu i oświaty oraz obsługi rolnictwa, handlu sprzętem

i maszynami rolniczymi, materiałami budowlanymi oraz kilka zakładów przemysłowych np. firmy przewozowe i in. Zabudowa ta koncentruje się głównie w miejscowościach Sierakowo, Bartniki, Bogate, Stara Krępa, Dobrzankowo, Leszno, Mchowo oraz Klewki.

W północnej części Gminy zachowane są rozległe obszary o niskim stopniu zurbanizowania, pełniące funkcje rolnicze i przyrodnicze. Stanowią one ważny element równowagi przestrzennej i ekologicznej Gminy.

Na terenie Gminy Przasnysz obserwuje się systematyczne przekształcanie terenów rolnych w kierunku funkcji mieszkaniowych, szczególnie w rejonach przylegających do miasta Przasnysz. Obszary te stopniowo przybierają charakter podmiejski, tworząc tzw. „sypialnię” miasta. Proces ten jest naturalną konsekwencją bliskości ośrodka miejskiego oraz zainteresowania mieszkańców lokowaniem zabudowy na terenach o korzystnych warunkach przestrzennych i środowiskowych.

Nowa zabudowa rozwija się głównie wzdłuż dróg gminnych i powiatowych, co prowadzi do zjawiska rozpraszania zabudowy oraz wydłużania sieci infrastruktury technicznej. W wielu przypadkach tereny przeznaczone pod budownictwo nie są w pełni uzbrojone, co powoduje wzrost kosztów inwestycyjnych i eksploatacyjnych. Wokół miasta Przasnysz szczególnie intensywnie rozwijają się miejscowości: Sierakowo, Leszno, Karwacz, Krępa i Bartniki, gdzie obserwuje się wzrost liczby nowych budynków mieszkalnych oraz rosnące zainteresowanie inwestorów prywatnych realizacją zabudowy jednorodzinnej.

Zwiększająca się liczba zabudowy w strefie podmiejskiej generuje potrzebę dostosowania infrastruktury drogowej, oświetleniowej, wodno-kanalizacyjnej oraz poprawy dostępu do podstawowych usług publicznych.

W zakresie zabudowy: należy dążyć do wielofunkcyjnego rozwoju Gminy przy jednoczesnym zachowaniu równowagi pomiędzy poszczególnymi funkcjami, jak również właściwej proporcji pomiędzy terenami zainwestowanymi a otwartymi. Należy efektywnie wykorzystywać istniejące zainwestowanie kubaturowe. Zabudowę należy sytuować tak, aby uzupełniać już istniejące kompleksy zabudowy, w celu uniknięcia nadmiernego rozproszenia. Nowe tereny zabudowy powinny być lokalizowane w sąsiedztwie już zurbanizowanych obszarów, z zapewnionym dostępem do infrastruktury technicznej i drogowej.

Planowanie przestrzenne powinno uwzględniać potrzebę uporządkowania struktury przestrzennej, przy jednoczesnym zachowaniu walorów przyrodniczych i rolniczych gminy.

Wymagane jest zapewnienie dostępności terenów pod zabudowę jednorodzinną w miejscowościach o najwyższym potencjale lokalizacyjnym (m.in. Sierakowo, Leszno, Karwacz, Bartniki), z ograniczaniem rozwoju zabudowy rozproszonej w rejonach o słabszym dostępie komunikacyjnym.

Wśród najważniejszych kierunków w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej można wyróżnić:

- koncentrację nowej zabudowy mieszkaniowej w rejonach przylegających do miasta Przasnysz oraz w miejscowościach o dobrze rozwiniętej infrastrukturze technicznej i komunikacyjnej,
- uporządkowanie struktury przestrzennej poprzez ograniczenie rozpraszania zabudowy i preferowanie zwartego układu osadniczego,
- wprowadzanie zapisów planistycznych sprzyjających efektywnemu wykorzystaniu istniejącej infrastruktury wodno-kanalizacyjnej, drogowej i energetycznej,
- wyznaczanie nowych terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową w sposób zapewniający spójność z układem komunikacyjnym i środowiskowym Gminy,
- dostosowanie dokumentów planistycznych do zmian struktury osadniczej w strefie podmiejskiej, przy jednoczesnym zachowaniu ładu przestrzennego i krajobrazu rolniczego,
- rozwój niezbędnej infrastruktury technicznej i społecznej w nowo kształtujących się strefach zabudowy, w tym poprawa dostępności komunikacyjnej oraz oświetlenia ulicznego,
- zachowanie równowagi pomiędzy funkcją mieszkaniową, rolniczą i przyrodniczą poprzez wyznaczanie stref ograniczonej zabudowy na terenach cennych przyrodniczo i krajobrazowo,
- zapewnienie spójności nowych kierunków zagospodarowania przestrzennego z Planem Ogólnym Gminy Przasnysz oraz innymi dokumentami strategicznymi Gminy.

Szczególne potrzeby w zakresie nowej zabudowy mieszkaniowej

Na terenie Gminy Przasnysz występują szczególne potrzeby w zakresie nowej zabudowy mieszkaniowej, które związane są z następującymi zjawiskami:

- położeniem Gminy w strefie podmiejskiej Przasnysza i związanego z tym dużym zainteresowaniem terenami/gruntami mieszkaniowymi,
- dostępnością komunikacyjną zewnętrzną, wynikającą głównie z przebiegu drogi krajowej 57 oraz dróg wojewódzkich 617 i 544,
- lokalizacją Przasnyskiej Strefy Gospodarczej wpływającej na atrakcyjność inwestycyjną Gminy,
- ogólnopolskim trendem polegającym na rosnącym zainteresowaniu osiedlaniem się na terenach wiejskich, wzmocniony przez pandemię koronawirusa oraz coraz szersze możliwości podejmowania pracy w formie zdalnej, co sprzyja wyborowi takich lokalizacji jako atrakcyjnych miejsc do życia i pracy,
- rozwój Gminy w wyniku realizacji kierunków działań w ramach Strategii w kolejnych dziewięciu latach – należy zauważyć, że prognozy sporządzane przez GUS nie odzwierciedlają w pełni trendów, ponieważ nie uwzględniają planów rozwojowych jednostek samorządu terytorialnego.

W związku z powyższym dopuszcza określenie, na etapie planu ogólnego gminy, wyższego zapotrzebowania na nową zabudowę mieszkaniową, niż wynika to z obliczeń sformułowanych na podstawie stosownego aktu wykonawczego planu.

Zasady lokalizacji obiektów handlu wielkopowierzchniowego

Lokalizacja obiektów handlu wielkopowierzchniowego jest możliwa jedynie na podstawie planu miejscowego obejmującego cały obszar, na którym nastąpią zmiany w strukturze funkcjonalno-przestrzennej w wyniku realizacji obiektu, czyli oprócz samego budynku także parking oraz inne grunty wykorzystywane do obsługi komunikacyjnej obiektu.

Należy zaznaczyć, że na terenie Gminy Przasnysz funkcjonuje Przasnyska Strefa Gospodarcza w Sierakowie, która oferuje tereny do zainwestowania na cele produkcyjno-usługowe.

Zasady lokalizacji kluczowych inwestycji celu publicznego

W celu realizacji lokalnych celów publicznych zaplanowano zadania ukierunkowane przede wszystkim na rozwój infrastruktury technicznej (w tym drogowej), infrastruktury turystycznej (w tym sportowo-rekreacyjnej), infrastruktury społecznej oraz służącej poprawie bezpieczeństwa publicznego. Inwestycje celu publicznego mogą być lokalizowane w Gminie Przasnysz na podstawie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

W ramach Planu zagospodarowania przestrzennego województwa mazowieckiego przewidziano inwestycje celu publicznego o charakterze ponadlokalnym istotne dla rozwoju Gminy Przasnysz. Są to następujące inwestycje:

- Rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 544 gr. woj. – Mława – Przasnysz – Ostrołęka prowadzącej do terenów inwestycyjnych Przasnyskiej Strefy Gospodarczej w Sierakowie;
- Przebudowa rzeki Węgiejki w km 9+700- 20+650 wraz z budową jazu, gm. Przasnysz;
- Przebudowa rzeki Morawki w km 9+430-23+260 wraz z budowlami związanymi z nią funkcjonalnie oraz modernizacja urządzeń melioracji wodnych szczegółowych, pow. przasnyski.

Kierunki rozwoju systemów komunikacji, infrastruktury technicznej i społecznej

Układ komunikacyjny na terenie Gminy Przasnysz stanowią: droga krajowa nr 57, droga wojewódzka nr 617, droga wojewódzka nr 544, drogi powiatowe oraz gminne.

Przez obszar Gminy Przasnysz przebiega „Zielony Szlak Rowerowy Mazowsza” oraz 4 szlaki turystyczne:

1. Przasnysz – Rostkowo- Turowo – Zielona – Krasne – Bogate – Dobrzankowo- Przasnysz;
2. Przasnysz – Chojnowo- Czernice Borowe – Pawłowo – Węgra – Obręb- Przasnysz;
3. Przasnysz- Świąte Miejsce – Lipa – Jednoróżec – Skierkowizna - Przasnysz;
4. Przasnysz- Krzynowłoga Mała – Chorzele- Krzynowłoga Wielka- Przasnysz.

Z punktu widzenia Gminy Przasnysz w zakresie rozwoju systemu komunikacyjnego istotne są przedsięwzięcia infrastrukturalne związane z rozwojem, modernizacją lub przebudową układu komunikacyjnego, których celem jest poprawa dostępności transportowej, bezpieczeństwa

ruchu oraz warunków obsługi mieszkańców i działalności gospodarczej. Obejmują one zarówno inwestycje drogowe, jak i kolejowe, realizowane na szczeblu lokalnym oraz ponadlokalnym.

Jedną z kluczowych inwestycji z punktu widzenia gminy jest budowa obwodnicy miasta Przasnysz. Należy jednak podkreślić, że jest to inwestycja o charakterze ponadlokalnym, wykraczająca poza kompetencje samej gminy. Realizacja obwodnicy ma istotne znaczenie dla poprawy dostępności komunikacyjnej, w szczególności w kontekście obsługi i dalszego rozwoju strefy gospodarczej, zapewniając sprawny dojazd dla potencjalnych przedsiębiorców oraz ograniczając ruch tranzytowy w obszarach zabudowanych.

Istotnym kierunkiem działań inwestycyjnych na poziomie lokalnym jest również uzupełnienie oraz modernizacja sieci dróg gminnych, w tym ich przebudowa i dostosowanie parametrów technicznych do obecnych potrzeb. W chwili obecnej szerokość pasów drogowych w wielu miejscach jest niewystarczająca, zwłaszcza w kontekście obsługi ruchu maszyn rolniczych, co wpływa zarówno na bezpieczeństwo użytkowników dróg, jak i na funkcjonowanie lokalnego rolnictwa.

Na szczeblu ponadlokalnym prowadzone są także prace związane z infrastrukturą kolejową, które w perspektywie długoterminowej mogą wpłynąć na poprawę dostępności transportowej regionu oraz jego powiązań z innymi ośrodkami.

Podsumowując, w zakresie polityki transportowej istotnymi kierunkami dla Gminy Przasnysz są przede wszystkim:

- Poprawa bezpieczeństwa w ruchu drogowym,
- Budowa infrastruktury dla pieszych oraz rowerzystów,
- Poprawa stanu infrastruktury drogowej,
- Stworzenie spójnej sieci komunikacyjnej poprzez uzupełnianie istniejącego układu komunikacyjnego,
- Tworzenie powiązań komunikacyjnych zewnętrznych i wewnętrznych,
- Uwzględnienie lokalizacji obwodnicy.

Zasady lokalizacji urządzeń wytwarzających energię o mocy zainstalowanej przekraczającej 500kW

Zasady lokalizacji urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł o mocy zainstalowanej przekraczającej 500kW powinny być określone w dokumentach planistycznych, w tym w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

Zasady lokalizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko

Zasady lokalizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w Polsce są określone przez przepisy prawa, w szczególności ustawę z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko. W przypadku takich przedsięwzięć, przed rozpoczęciem realizacji inwestycji, może być konieczne przeprowadzenie oceny oddziaływania na środowisko, która jest częścią procesu decyzyjnego i służy ochronie zasobów naturalnych oraz zdrowia ludzi.

Gmina powinna realizować przedmiotowe przedsięwzięcia, jedynie, gdy służą one interesowi publicznemu – na przykład poprawie jakości życia mieszkańców, rozwojowi infrastruktury czy zapewnieniu odpowiednich usług publicznych.

Zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej

Gmina Przasnysz jest terenem typowo rolniczym. Na jej obszarze występują różne typy gleby, charakterystyczne dla utworów powierzchniowych pochodzenia lodowcowego. Należą do nich: gleby bielcowe występujące w północnej części Gminy, gleby brunatne, które są obecne na całej powierzchni Gminy z wyjątkiem części centralnej oraz czarne ziemie, które zlokalizowane są w zachodniej i północnej części. Przez Gminę Przasnysz przepływają rzeki, a w ich dolinach i w korytarzach cieków są gleby: mułowe, torfowe, murszowe i mady.

W odniesieniu do obszarów rolnych istotne są przede wszystkim następujące kierunki:

- wyznaczanie obszarów pod wykorzystanie rolnicze,
- ochrona przed zabudową terenów otwartych, mających istotne znaczenie przyrodnicze i krajobrazowe w systemie przyrodniczym gminy, poprzez niedopuszczenie do dalszego rozpraszania zabudowy,

- grunty rolne mogą być zalesiane pod warunkiem, iż nie będzie to negatywnie wpływało na stosunki wodne;
- grunty rolne stanowiące enklawy leśne, zlokalizowane w pasie gruntu planowanym do zalesienia lub o niskich klasach bonitacyjnych gleb (V-VI klasy) mogą być zalesiane.

Kompleksy leśne znajdują się w północnej części Gminy, wzdłuż doliny rzeki Morawki i wschodniej granicy Gminy. Struktura własności lasów składa się z lasów prywatnych i państwowych. Państwowymi lasami zajmuje się Nadleśnictwo Przasnysz. Lasy znajdujące się w Gminie są w głównej mierze sztucznymi nasadzeniami oraz niezalesionymi terenami leśnymi. Naturalnych kompleksów w Gminie nie udało się zachować. Na drzewostan lasów składają się głównie sosny z domieszką brzozy, dębu, jarzębiny i topoli osiki. Na obszarach wilgotnych i w dolinach rzecznych rosną głównie olchy, jesiony, jarzębiny, wierzby i czeremchy.

W przypadku obszarów leśnych do najbardziej istotnych kierunków należą w szczególności:

- dążenie do tworzenia ciągłości ekosystemów leśnych,
- wzbogacanie struktury drzewostanów zgodnie z siedliskiem,
- zachowanie na terenach leśnych istniejących obiektów związanych z turystyką z ograniczeniem wprowadzania nowych elementów,
- gospodarka leśna na terenach Lasów Państwowych powinna się opierać o plan

urządzania lasu z uwzględnieniem statusu ochronności lasów,

- możliwość wykorzystania terenów leśnych na cele rekreacyjne, poprzez wytyczanie ścieżek rowerowych i pieszych, wyznaczanie miejsc piknikowych.

Zasady kształtowania zagospodarowania przestrzennego na obszarach zdegradowanych i obszarach rewitalizacji oraz obszarach wymagających przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji

Na moment opracowywania Strategii Gmina Przasnysz nie posiada gminnego programu rewitalizacji.

Na terenie Gminy nie wyznaczono obszarów wymagających przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji.

Jednolite Części Wód

Gmina Przasnysz znajduje się na obszarze dorzecza Wisły oraz na terenie siedmiu jednolitych części wód powierzchniowych i jednej jednolitej części wód podziemnych, dlatego z punktu widzenia rozwoju Gminy istotne są zapisy Drugiej aktualizacji Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły, która obowiązuje od 17 lutego 2023 r.

Zgodnie z powyższym planem Gmina powinna podejmować działania ukierunkowane na osiągnięcie celów środowiskowych dla wód powierzchniowych, podziemnych i obszarów chronionych. Z punktu widzenia Gminy Przasnysz istotna jest w szczególności aktualizacja programu ochrony środowiska. Należy zaznaczyć, że działania przypisane do poszczególnych JCW zostały zawarte w przypisanych do nich Kartach Charakterystyk, które dostępne są pod adresem [www: https://apgw.gov.pl](https://apgw.gov.pl). W kolejnej tabeli zaprezentowano dane określone na podstawie Kart Charakterystyk JCW znajdujących się w granicach Gminy.

Tabela 13 Charakterystyka JCW zlokalizowanych na terenie Gminy Przasnysz

kod i nazwa JWCP	status	stan (ogólny)	ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego	cele środowiskowe
Węgierka RW2000112 658899	NAT- naturalna część wód	zły stan wód	zagrożona	Stan/potencjał ekologiczny: umiarkowany stan ekologiczny (złagodzone wskaźniki: [MIR]; pozostałe wskaźniki- II klasa jakości); zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D Stan chemiczny: stan chemiczny: dla złagodzonych wskaźników [benzo(a)piren(w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników- stan dobry
Dopływ spod Bobina Wielkiego RW2000102 65874	NAT- naturalna część wód	zły stan wód	niezagrożona	Stan/potencjał ekologiczny: umiarkowany stan ekologiczny (złagodzone wskaźniki: [azot ogólny]; pozostałe wskaźniki- II klasa jakości); zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D Stan chemiczny: dobry stan chemiczny
Jaciążka RW2000102 658769	SZCW- silnie zmienio	brak danych	zagrożona	Stan/potencjał ekologiczny: dobry potencjał ekologiczny; zapewnienie drożności cieku

kod i nazwa JWCP	status	stan (ogólny)	ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego	cele środowiskowe
	na część wód			dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D Stan chemiczny: dobry stan chemiczny
Morawka RW2000102 658889	NAT-natural na część wód	zły stan wód	zagrożona	Stan/potencjał ekologiczny: dobry stan ekologiczny; zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D Stan chemiczny: dobry stan chemiczny
Dopływ ze Żbików RW2000102 658892	NAT-natural na część wód	zły stan wód	zagrożona	Stan/potencjał ekologiczny: umiarkowany stan ekologiczny (złagodzone wskaźniki: [azot ogólny]; pozostałe wskaźniki- II klasa jakości); zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D Stan chemiczny: dobry stan chemiczny
Ulatówka RW2000102 65869	NAT-natural na część wód	zły stan wód	zagrożona	Stan/potencjał ekologiczny: dobry stan ekologiczny; zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D Stan chemiczny: dobry stan chemiczny
Dopływ z Zielonej RW2000102 658869	NAT-natural na część wód	zły stan wód	zagrożona	Stan/potencjał ekologiczny: umiarkowany stan ekologiczny (złagodzone wskaźniki: [azot ogólny, azot azotanowy, przewodność elektrolityczna właściwa w 20°C, MIR]; pozostałe wskaźniki- II klasa jakości); zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D Stan chemiczny: dobry stan chemiczny
Kod JCWPd		Stan JCWPd	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego	Cele środowiskowe
GW200050		dobry	niezagrożona	Stan chemiczny: dobry stan chemiczny Stan ilościowy: dobry stan ilościowy

Źródło: www.apgw.gov.pl – Karty Charakterystyk JCWP oraz Karty Charakterystyk JCWP (20.06.2024)

Jak wynika z informacji z tabeli, większość JCWP znajdujących się na terenie Gminy Przasnysz ma zły stan wód, co należy ocenić negatywnie. Jedynie JCWPd ma oznaczony stan wód jako dobry, a ocenę nieosiągnięcia celu środowiskowego jako niezagrażoną.

Zagrożenie powodziowe

Na terenie Gminy Przasnysz nie wyznaczono obszarów, które byłyby zagrożone powodzią. Jednak w okresach wiosennych i jesiennych zostają odnotowane na terenie Gminy lokalne podtopienia. Natomiast w okresie letnim zasoby wielu cieków ulegają wyschnięciu.

9. Obszary strategicznej interwencji

Zgodnie z ustawą o zasadach prowadzenia polityki rozwoju z dnia 6 grudnia 2006 r., Obszarami Strategicznej Interwencji (OSI) są obszary, na których zdiagnozowano istnienie szczególnych warunków społecznych, gospodarczych lub przestrzennych, w tym występowanie barier rozwoju lub potencjałów rozwojowych. Obszarem Strategicznej Interwencji może być obszar o zidentyfikowanych lub potencjalnych powiązaniach funkcjonalnych. OSI stanowią wybór strategiczny, którego konsekwencją jest skierowanie interwencji publicznej na dany obszar.

W celu identyfikacji OSI dla Gminy Przasnysz, przeanalizowane zostały następujące dokumenty:

- Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 (KSRR 2030),
- Strategia rozwoju województwa mazowieckiego 2030+. Innowacyjne Mazowsze,
- Plan zagospodarowania przestrzennego województwa mazowieckiego.

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 wskazuje następujące Obszary Strategicznej Interwencji: obszary zagrożone trwałą marginalizacją, miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze, wschodnią Polskę oraz Śląsk.

Gmina Przasnysz znajduje się w zasięgu OSI obszary zagrożone trwałą marginalizacją, gdzie występuje kumulacja problemów społeczno-ekonomicznych. Obszary te cechują się peryferyjnym położeniem poza obszarami największych aglomeracji i słabą dostępnością transportową.

Strategia rozwoju województwa mazowieckiego 2030+. Innowacyjne Mazowsze wyznacza dwa rodzaje OSI: problemowy – obejmujący podregiony NUTS 3 oraz bieguny wzrostu, czyli miejskie obszary funkcjonalne. Co istotne OSI określone na poziomie województwa obejmują również obszary z poziomu krajowego, czyli obszary zagrożone trwałą marginalizacją oraz miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze – Radom, Ciechanów, Ostrołęka, Pułtusk, Ostrów Mazowiecka, Gostynin, Sierpc, Koźienice.

Gmina Przasnysz należy do Ostrołęckiego Obszaru Strategicznej Interwencji wyznaczonego w *Strategii rozwoju województwa mazowieckiego 2030+. Innowacyjne Mazowsze*.

OSI problemowe obejmują podregiony NUTS 3 województwa mazowieckiego i zostały wyznaczone w celu ograniczenia zidentyfikowanych problemów oraz barier rozwojowych,

hamujących powstawanie nowych lub rozwój istniejących funkcji, a także poprawę warunków życia mieszkańców tych obszarów.

Interwencja w Ostrołęckim Obszarze Strategicznej Interwencji będzie ukierunkowana na poprawę warunków prowadzenia działalności gospodarczej oraz zwiększenie zdolności absorpcyjnych podregionu, przy wykorzystaniu jego wewnętrznych potencjałów, w tym roli miast Ostrołęki i Ostrowi Mazowieckiej. Kluczowe znaczenie mają w tym zakresie działania zmierzające do poprawy skomunikowania podregionu z pozostałą częścią województwa, w szczególności poprzez rozwój sieci kolejowej oraz powiązanej z nią komunikacji autobusowej.

Równolegle, dla podniesienia jakości życia mieszkańców oraz poprawy stanu środowiska, istotne jest zwiększenie dostępności do sieciowej infrastruktury komunalnej, zwłaszcza gazowej i kanalizacyjnej. Uwarunkowania przyrodnicze obszaru oraz znacząca rola sektora rolnego w strukturze gospodarki podregionu stwarzają sprzyjające warunki do rozwoju rolnictwa ekologicznego, opartego na rodzinnych gospodarstwach rolnych. Ponadto, ze względu na wysokie walory przyrodnicze i kulturowe, zasadne jest wspieranie rozwoju infrastruktury turystycznej, co umożliwi bardziej efektywne wykorzystanie potencjału turystycznego na rzecz rozwoju gospodarczego podregionu.

Ponadto, co istotne w Planie zagospodarowania przestrzennego województwa mazowieckiego wyodrębniono następujące obszary funkcjonalne, które zawierają się w obszarach strategicznej interwencji wskazanych w strategii wojewódzkiej:

- miejski obszar funkcjonalny Warszawy,
- obszary o najniższym dostępie do dóbr i usług,
- wiejskie obszary funkcjonalne wymagające wsparcia procesów rozwojowych,
- wiejskie obszary funkcjonalne uczestniczące w procesach rozwojowych.

Gmina Przasnysz została zakwalifikowana do dwóch z wyżej wymienionych obszarów, a mianowicie do obszaru o najniższym dostępie do dóbr i usług oraz wiejskich obszarów funkcjonalnych uczestniczących w procesach rozwojowych.

W przypadku obszarów o najniższym dostępie do dóbr i usług Gmina Przasnysz przynależy do obszaru ostrołęckiego, obejmującego następujące powiaty: ostrołęcki, przasnyski oraz wyszkowski.

Wiejskie obszary funkcjonalne uczestniczące w procesach rozwojowych to tereny ściśle powiązane z najważniejszymi ośrodkami miejskimi regionu, położone w strefie oddziaływania potencjału rozwojowego miast. Obszary te charakteryzują się dobrymi połączeniami komunikacyjnymi z miastami i tym samym ułatwionym dostępem do rynku pracy, usług publicznych i usług wyższego rzędu. W gminach zlokalizowanych na tych terenach zauważalne jest zjawisko suburbanizacji oraz ztracania ich wiejskiego charakteru związanego z funkcjonowaniem gospodarstw rolnych.

10. System realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzania dokumentów

Obligatoryjnym elementem strategii rozwoju jest opracowanie systemu realizacji strategii, w którym istotne jest przede wszystkim wskazanie podmiotów odpowiedzialnych za realizację założeń strategii oraz wytycznych do sporządzenia dokumentów wykonawczych.

10.1 Podmioty odpowiedzialne za realizację Strategii

Za realizację zadań zawartych w Strategii odpowiedzialny jest przede wszystkim Urząd Gminy Przasnysz oraz gminne jednostki, a także społeczność lokalna i podmioty działające na terenie Gminy. Poszczególne prace zaplanowane w ramach wdrożenia strategii zostaną zatem podjęte przez przedstawicieli sektora publicznego, biznesowego i społecznego, a więc m.in. przedsiębiorców, organizacje otoczenia biznesu czy organizacje samorządowe.

Wyznaczone podmioty będą przede wszystkim odpowiedzialne za monitoring realizacji poszczególnych kierunków działań, a następnie za sporządzanie na podstawie wyników monitoringu raportów z ewaluacji. Istotne jest w tym przypadku systematyczne kontrolowanie procesu realizacji Strategii.

10.2 Monitoring oraz ewaluacja Strategii

Monitoring stanowi proces regularnego gromadzenia i analizowania informacji dotyczących wdrażania Strategii. Prowadzony jest w celu zapewnienia ciągłości, prawidłowości i efektywności realizacji Strategii. Pozwala wykryć zagrożenia i ewentualną konieczność modyfikacji planowanych działań.

Monitoring będzie przeprowadzony przez wyznaczonych pracowników Urzędu Gminy oraz jednostek organizacyjnych Gminy Przasnysz.

Efekty Strategii będą monitorowane i przedstawiane w corocznym raporcie o stanie gminy, który jest obowiązkowym dokumentem zgodnie z ustawą z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym. Raport obejmuje podsumowanie działalności wójta w roku poprzednim, w szczególności realizację polityk, programów i strategii, uchwał rady gminy i budżetu obywatelskiego.

W procesie realizacji Strategii istotna jest również odpowiednio przeprowadzona ewaluacja, dzięki której możliwe będzie określenie jakości i efektów wdrażania strategii. Dokonywana jest przy uwzględnieniu następujących kryteriów:

- trafności, która pozwala na ocenę adekwatności planowanych celów Strategii względem zidentyfikowanych problemów i wyzwań rozwoju gminy,
- skuteczności, która określa, czy wyznaczone cele są możliwe do osiągnięcia wskutek zaplanowanych działań,
- efektywności, która pozwala ocenić, czy zdefiniowane cele są uzasadnione pod względem przewidywanych nakładów finansowych,
- spójności – zewnętrznej (w zakresie zgodności Strategii z zapisami dokumentów wyższego rzędu) i wewnętrznej (logiczny związek pomiędzy diagnozą, wizją, celami i działaniami Strategii).

Ze względu na moment prowadzenia, wyróżnić można ewaluację ex-ante, mid-term, on-going oraz ex-post. Ewaluacja ex-ante jest podejmowana przed przyjęciem ostatecznej wersji strategii. Ewaluacja mid-term jest realizowana mniej więcej w połowie realizacji strategii, czyli zaleca się przeprowadzenie ewaluacji w 2029 r. Ewaluacja on-going jest przeprowadzana w trakcie wdrażania strategii, zaleca się przeprowadzanie jej co dwa lata. Ewaluacja ex-post jest prowadzona po zakończeniu realizacji strategii i pełni funkcję podsumowującą cały proces.

10.3 Dokumenty wykonawcze

Obowiązkowym elementem systemu realizacji strategii są wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych, tj. obowiązkowych lub fakultatywnych programów, planów, które funkcjonują w Gminie Przasnysz. Istotne by dokumenty te były zgodne z zapisami Strategii Rozwoju Gminy Przasnysz, a co za tym idzie w razie potrzeby zaktualizowane dla zachowania spójności wewnętrznej.

Tabela przedstawia dokumenty wykonawcze obowiązujące w Gminie Przasnysz na moment sporządzania Strategii wraz z odniesieniem do ich aktualności, a także wytyczne co do ich sporządzania.

Tabela 14 Dokumenty wykonawcze obowiązujące w Gminie Przasnysz wraz z wytycznymi do ich sporządzenia

Nazwa dokumentu	Szczegóły	Wytyczne do sporządzenia
Planowanie przestrzenne		
Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego	Gmina Przasnysz posiada Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego przyjęte na mocy uchwały nr XXXII/242/2017 Rady Gminy Przasnysz z dnia 31 października 2017 r.	Przepisy dotyczące studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy uchylono ustawą z dnia 7 lipca 2023 r. o zmianie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz niektórych innych ustaw. Wprowadzono wówczas nowe narzędzie planistyczne – plan ogólny gminy.
Plan ogólny	Brak	Gmina Przasnysz przystąpiła do sporządzenia planu ogólnego Gminy na podstawie uchwały nr XII/74/2025 Rady Gminy Przasnysz z dnia 30 stycznia 2025 r.
Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego Gminy Przasnysz	W Gminie Przasnysz obowiązują 24 miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego. Obejmują one powierzchnię całej Gminy.	Aktualizacja obowiązujących planów zagospodarowania przestrzennego może zostać dokonana w zgodzie z ustawą z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.
Energetyka		
Projekt założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa	Brak	Dokument obowiązkowy na podstawie ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym oraz ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne. Sporządzany na okres 15 lat, aktualizowany co najmniej raz na 3 lata.

Nazwa dokumentu	Szczegóły	Wytyczne do sporządzenia
Gospodarka komunalna		
Wieloletni program gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Przasnysz w latach 2023-2027	Dokument obowiązujący, przyjęty na mocy uchwały nr L/361/2023 Rady Gminy Przasnysz z dnia 16 lutego 2023 r.	Dokument aktualny, wymagający aktualizacji w okresie realizacji Strategii. Jest to obowiązkowy dokument na podstawie ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i zmianie Kodeksu Cywilnego. Sporządzany jest na okres co najmniej pięciu kolejnych lat.
Wieloletni Plan Rozwoju i Modernizacji Urzędzeń Wodociągowych i Urzędzeń Kanalizacyjnych	Brak	Zgodnie z ustawą z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków, wieloletni plan rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i urządzeń kanalizacyjnych opracowuje przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne. Plan powinien być zgodny z kierunkami rozwoju gminy określonymi w strategii rozwoju gminy lub strategii rozwoju ponadlokalnego, ustaleniami miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz ustaleniami zezwolenia wydanego przedsiębiorstwu na prowadzenia działalności w zakresie zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków.
Ochrona i opieka nad zabytkami oraz zarządzanie dziedzictwem		
Program Opieki nad Zabytkami	Brak	Dokument obowiązkowy, co wynika z ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie

Nazwa dokumentu	Szczegóły	Wytyczne do sporządzenia
		zabytków i opiece nad zabytkami. Opracowywany jest na okres 4 lat. Przyjmuje go rada gminy, po uzyskaniu opinii wojewódzkiego konserwatora zabytków.
Ochrona środowiska i adaptacja do zmian klimatu		
Program Ochrony Środowiska Gminy Przasnysz na lata 2020-2023 z perspektywą do 2027 roku	Dokument obowiązujący, przyjęty na mocy uchwały nr XXIII/179/2020 Rady Gminy Przasnysz z dnia 29 grudnia 2020 r.	Dokument obowiązkowy, sporządzany na podstawie ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska. Pozwala on realizować politykę ochrony środowiska na poziomie gminy. Konieczna aktualizacja w okresie realizacji Strategii.
Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Przasnysz	Dokument obowiązujący, przyjęty na mocy uchwały nr XXII/182/2016 Rady Gminy Przasnysz z dnia 21 grudnia 2016 r.	Jest to dokument, który wyznacza kierunki rozwoju gospodarki niskoemisyjnej gminy. Rekomendowane dokonanie aktualizacji w okresie realizacji Strategii.
Program usuwania wyrobów zawierających azbest	Dokument obowiązujący, przyjęty na mocy uchwały nr VII/40/2011 Rady Gminy Przasnysz z dnia 30 marca 2011 r.	Dokument sporządzany obowiązkowo w związku z Programem oczyszczania kraju z azbestu na lata 2009-2032.
Polityka społeczna		
Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych	Dokument obowiązujący, przyjęty na mocy uchwały nr XXIV/192/2021 Rady Gminy Przasnysz z 10 lutego 2021 r.	Jest to dokument obowiązkowy na podstawie ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej.
Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Przasnysz na lata 2024-2027	Dokument obowiązujący, przyjęty na mocy uchwały nr LXIV/438/2024 Rady Gminy Przasnysz z dnia 26 lutego 2024 r.	Dokument obowiązkowy na podstawie ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

Nazwa dokumentu	Szczegóły	Wytyczne do sporządzenia
Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Przasnysz na lata 2025-2027	Dokument obowiązujący, przyjęty na mocy uchwały nr XII/79/2025 Rady Gminy Przasnysz z dnia 30 stycznia 2025 r.	Dokument obowiązujący na podstawie ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Program musi obejmować trzy lata.
Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2024-2025	Dokument obowiązujący, przyjęty na mocy uchwały nr XIII/82/2025 Rady Gminy Przasnysz z dnia 14 marca 2025 r.	Obowiązujący dokument na podstawie ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii. Sporządzany jest na okres nie dłuższy niż cztery lata. Rekomendowana aktualizacja dokumentu w okresie realizacji Strategii.
Gminny Program Rewitalizacji	Brak	Rekomendowana opracowanie dokumentu w okresie realizacji Strategii. Jest to skuteczne narzędzie wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych gminy oraz niezbędny dokument do pozyskiwania dotacji.
Rozwój lokalny		
Wieloletni Program Współpracy Gminy Przasnysz z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na rok 2025	Dokument obowiązujący, przyjęty na mocy uchwały nr VI/38/2024 Rady Gminy Przasnysz z dnia 29 października 2024 r.	Program przyjmowany corocznie. Określa obszary współpracy finansowej i niefinansowej z organizacjami pozarządowymi. Konieczna coroczna aktualizacja w okresie realizacji Strategii.

Nazwa dokumentu	Szczegóły	Wytyczne do sporządzenia
Zarządzanie kryzysowe		
Plan Zarządzania Kryzysowego Gminy	Zarządzenie nr 18/2011 Wójta Gminy Przasnysz z dnia 17 marca 2011 r.	Dokument sporządzany na podstawie ustawy z dnia 26 kwietnia 2007 r. o zarządzaniu kryzysowym.
Finanse publiczne		
Wieloletnia Prognoza Finansowej na lata 2025-2028	Ostatnia zmiana na podstawie uchwały nr XI/68/2025 Rady Gminy Przasnysz z dnia 13 stycznia 2025 r.	Dokument aktualny, aktualizacja zgodnie z potrzebami. Rekomendowana aktualizacja dokumentu w okresie realizacji Strategii.
Budżet Gminy Przasnysz	Ostatnia zmiana na podstawie uchwały nr XI/69/2025 Rady Gminy Przasnysz z dnia 13 stycznia 2025 r.	Uchwała przyjmowana corocznie. Powinna odzwierciedlać cele i kierunki działań określone w strategii, zintegrowane z wieloletnią prognozą finansową.

Źródło: opracowanie własne

11. Ramy finansowe i źródła finansowania

W celu skutecznej realizacji przedsięwzięć zaplanowanych w Strategii Rozwoju Gminy Przasnysz na lata 2025-2035 oraz urzeczywistnienia założonej wizji, samorząd będzie poszukiwał wszelkich dostępnych źródeł finansowania poszczególnych zadań.

Zasadnicze znaczenie dla sfinansowania Strategii mają w szczególności:

- środki własne Gminy Przasnysz,
- środki z budżetu województwa mazowieckiego,
- środki z budżetu państwa,
- Rządowy Fundusz Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych,
- Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy 2021-2027,
- Fundusze Europejskie dla Mazowsza
- pożyczki i kredyty bankowe,
- środki sektora prywatnego.

Realizacja Strategii Rozwoju Gminy Przasnysz wymaga przybliżonego określenia kwestii finansowych związanych z realizacją zaplanowanych kierunków działań. Coroczny budżet Gminy stanowi jeden z podstawowych instrumentów wdrożeniowych Strategii. Wobec tego, planując budżet Gminy Przasnysz na kolejny rok należy uwzględnić zadania znajdujące się w przedmiotowym dokumencie i przypisać im kwoty zgodnie z zaplanowanym budżetem oraz jego późniejszą realizacją. Powyższe działania zagwarantują odpowiednie zaplanowanie wysokości środków finansowych niezbędnych do realizacji wyznaczonych przedsięwzięć, ponieważ będą one odpowiadały środkom finansowym, jakimi dysponuje w danym momencie samorząd.

W związku z m. in. niestabilną sytuacją ekonomiczną i gospodarczą kraju, określenie kwot przewidzianych na realizację poszczególnych przedsięwzięć nie jest możliwe. Nie można również określić precyzyjnych ram finansowych realizacji Strategii.

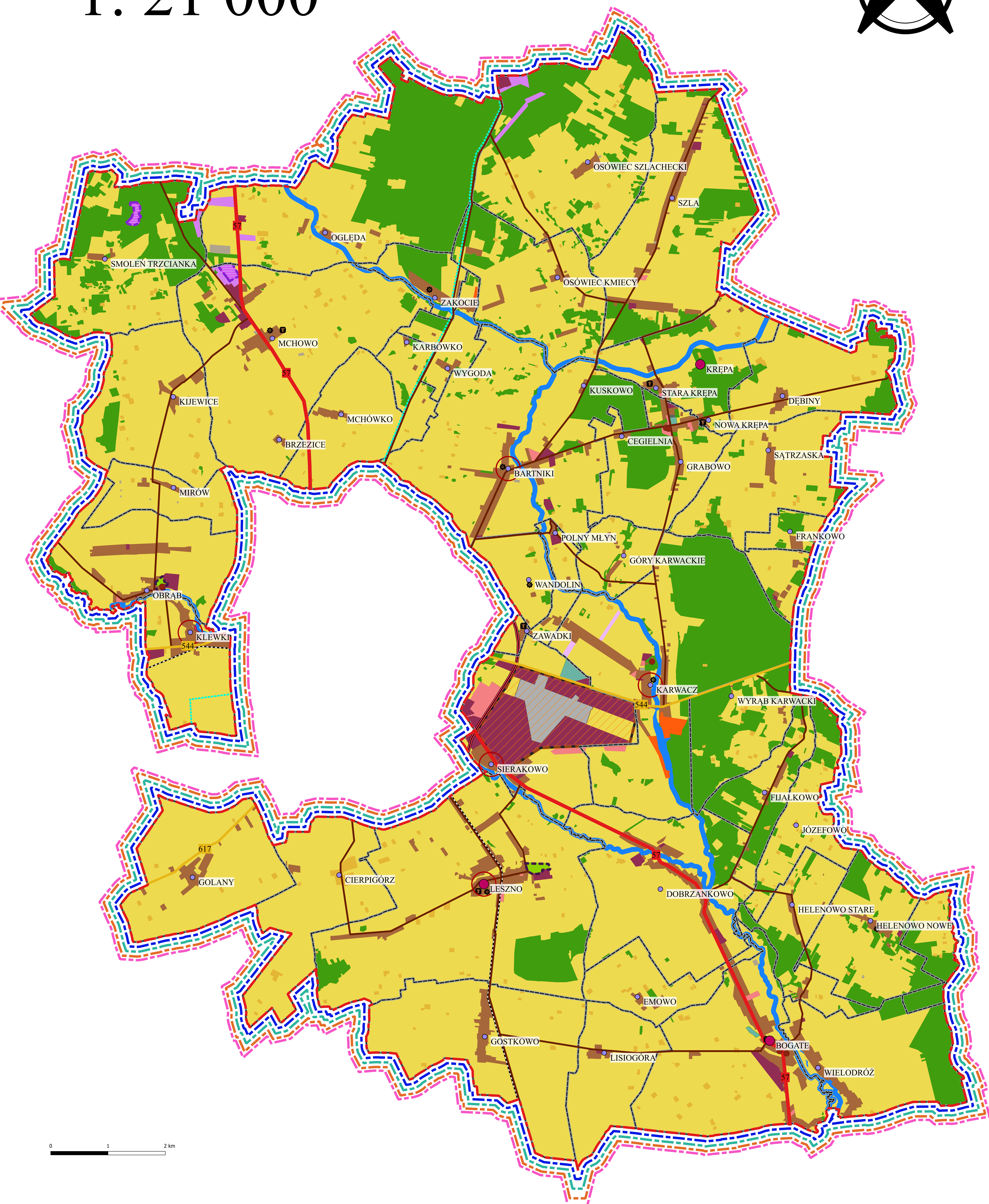
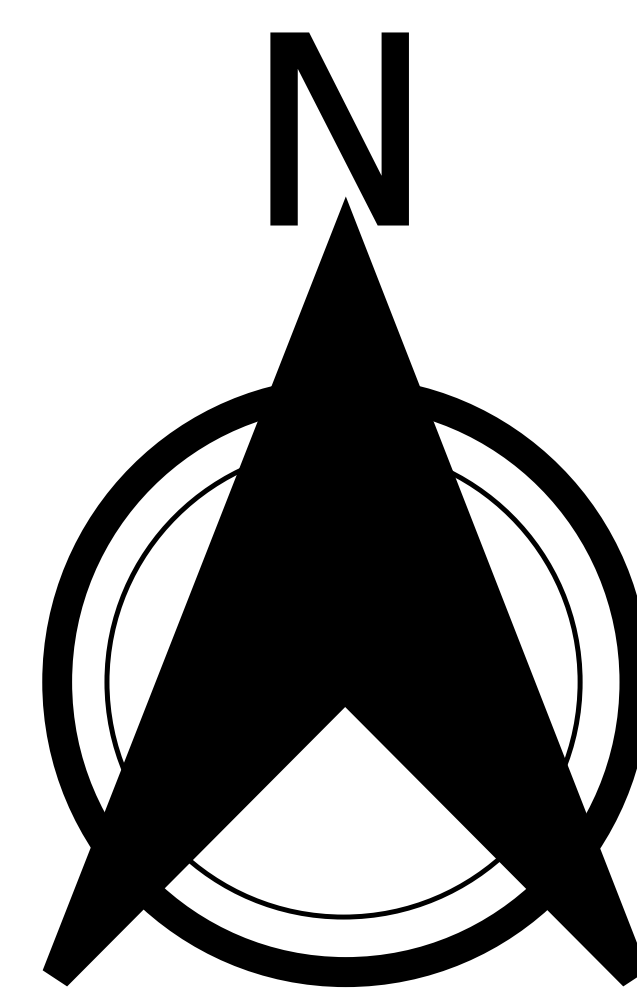
Spis tabel

Tabela 1 Cele w wymiarze społecznym	15
Tabela 2 Cele w wymiarze gospodarczym	16
Tabela 3 Cele w wymiarze przestrzennym	17
Tabela 4 Cele w wymiarze klimatyczno-środowiskowym	17
Tabela 5 Kierunki działań dla celu strategicznego w wymiarze społecznym	19
Tabela 6 Kierunki działań dla celu strategicznego w wymiarze gospodarczym	20
Tabela 7 Kierunki działań dla celu strategicznego w wymiarze przestrzennym.....	21
Tabela 8 Kierunki działań dla celu strategicznego w wymiarze klimatyczno-środowiskowym ..	21
Tabela 9 Oczekiwane rezultaty wraz ze wskaźnikami ich osiągnięcia dla celu strategicznego wyznaczonego w wymiarze społecznym	24
Tabela 10 Oczekiwane rezultaty wraz ze wskaźnikami ich osiągnięcia dla celu strategicznego wyznaczonego w wymiarze gospodarczym.....	27
Tabela 11 Oczekiwane rezultaty wraz ze wskaźnikami ich osiągnięcia dla celu strategicznego wyznaczonego w wymiarze przestrzennym	28
Tabela 12 Oczekiwane rezultaty wraz ze wskaźnikami ich osiągnięcia dla celu strategicznego wyznaczonego w wymiarze klimatyczno-środowiskowym.....	29
Tabela 13 Charakterystyka JCW zlokalizowanych na terenie Gminy Przasnysz	48
Tabela 14 Dokumenty wykonawcze obowiązujące w Gminie Przasnysz wraz z wytycznymi do ich sporządzenia	56

Spis map

Mapa 1 Lokalizacja Gminy Przasnysz na mapie powiatu	7
---	---

1: 21 000

LEGENDA:

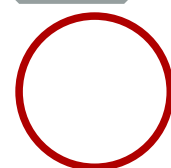
SYSTEM OSADNICZY

Granica gminy Przasnysz

Granice obrębów

Miejscowości predysponowane do rozwoju nowego osadnictwa

● Ośrodki wspomagające, w których koncentrują się publiczne usługi lokalne

● Pozostałe miejscowości

SYSTEM TRANSPORTOWY

Drogi powiatowe

Droga wojewódzka nr 544

Droga wojewódzka nr 617

Droga krajowa nr 57

Przebieg obwodnicy miasta Przasnysz

Mławska Kolej Dojazdowa

Ścieżki rowerowe

INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA I TECHNICZNA

Obszary przewidziane do rozwoju infrastruktury technicznej

Obszary przewidziane do rozwoju infrastruktury społecznej

DZIEDZICTWO KULTUROWE

Obiekt zabytkowy w Gminnej Ewidencji Zabytków

● Obiekt wpisany do Rejestru Zabytków

Obszary zabytkowe wpisane do Rejestru Zabytków

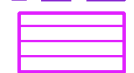
ZAGOSPODAROWANIE PRZESTRZENNE

Przasnyska Strefa Gospodarcza

Tereny górnicze

Obszary górnicze

Tereny usług sportu i rekreacji

Tereny usług turystycznych

Tereny zabudowy usługowej

Tereny zabudowy zagrodowej

Tereny zabudowy mieszkaniowo-usługowej

Tereny produkcyjne – elektrownie fotowoltaiczne

Tereny powierzchni eksploatacji kopalin

Tereny obiektów produkcyjnych, składów, magazynów i usług

Tereny komunikacji samochodowej

Teren lądowiska

Tereny infrastruktury technicznej

Tereny wód powierzchniowych śródlądowych

Zieleń cmentarna

Tereny zieleni parkowej

Tereny lasów

Tereny rolnicze

OBSZARY STRATEGICZNEJ INTERWENCJI - NA POZIOMIE KRAJOWYM

Obszary zagrożone trwałą marginalizacją

OBSZARY STRATEGICZNEJ INTERWENCJI - NA POZIOMIE REGIONALNYM

Obszar o najniższym dostępie do dóbr i usług (obszar ostrołęcki)

Wiejskie obszary funkcjonalne uczestniczące w procesach rozwojowych

Ostrołęcki Obszar Strategicznej Interwencji